



کویرنوردی

و

کویرشناسی دانشجویان ایران

گزارش دومین و سومین دوره کویرنوردی و کویرشناسی
دانشجویان ایران

زمان: ۲۰-۲۱ اسفندماه ۱۳۸۸ (دومین دوره) و ۲۶-۲۷ فروردین ماه ۱۳۸۹ (سومین دوره)

مکان: کویر مرنجاب (شهرستان آران و بیدگل)

تهیه و تدوین: مرکز گردشگری علمی - فرهنگی دانشجویان ایران

گردآوری و تنظیم: صدرا عمویی

صفحه آرایی و طراحی جلد: مهدی بهادرانی



مرکز گردشگری علمی - فرهنگی
دانشجویان ایران

نشانی: تهران، خیابان انقلاب اسلامی، خیابان فخررازی، خیابان شهدای زاندارمیری شرقی

پلاک ۷۲، طبقه دوم، مرکز گردشگری علمی - فرهنگی دانشجویان ایران

تلفن: ۶۶ ۴۹ ۱۲ ۲۲ و ۶۶ ۴۹ ۱۱ ۳۶ - نمابر: ۶۶ ۴۹ ۱۵ ۸۶

نشانی الکترونیکی: WWW.ISTTA.IR

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	پیشگفتار.....
	بخش اول: پیامها
۵	پیام رئیس سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری، مهندس حمید بقایی به سومین دوره کویرنوردی و کویرشناسی دانشجویان ایران
۷	پیام وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، دکتر مرضیه وحید دستجردی به سومین دوره کویرنوردی و کویرشناسی دانشجویان ایران
۹	پیام معاون فرهنگی-دانشجویی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، دکتر مهناز ترکستانی به سومین دوره کویرنوردی و کویرشناسی
۱۱	پیام معاون گردشگری سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری، سیدرضا موسوی به دومین دوره کویرنوردی و کویرشناسی دانشجویان ایران
	بخش دوم: سخنرانی ها
۱۵	ارائه گزارش دومین و سومین دوره کویرنوردی و کویرشناسی دانشجویان ایران توسط آقای منوچهر جهانیان دبیر طرح و مصاحبه ایشان
۱۹	سخنرانی آقای دکتر پرویز کردوانی، چهره ماندگار علمی کشور و بنیانگذار مرکز تحقیقات کویر ایران
۲۲	سخنرانی دکتر اعرابی، قائم مقام دانشگاه علوم پزشکی کاشان
	بخش سوم: گفتاری پیرامون کویر و کویر مرنجاب
۲۵	طبیعت گردی (اکوتوریسم).....
۲۵	کویر.....
۲۵	انواع کویر.....
۲۷	کویر و بیابان های ایران.....
۲۸	انواع کویرهای ایران.....
۲۸	جاذبه های گردشگری بیابانها و کویرهای ایران.....
۲۹	کویر مرنجاب.....
۲۹	موقعیت اقلیمی، جغرافیایی و دسترسی.....
۳۰	کاروانسرای مرنجاب.....
۳۱	تپه های شن روان.....
۳۱	شب های کویر.....
۳۱	دریاچه نمک.....
۳۲	جزیره سرگردان.....
۳۲	کویرنوردان ایران.....
	بخش چهارم: همگام با دکتر کردوانی در کویر مرنجاب
۴۱	کویر و بیابان در ایران.....
۴۱	تعاریف و تفاوتها.....
۴۲	انواع کویرها.....
۴۳	ریگ، نمکا و تپه های ماسه ای کویر مرنجاب.....
۴۳	دریاچه نمک و جزیره سرگردان کویر مرنجاب.....
۴۴	کاروانسرا و قلعه ها.....

۴۴	 کاروانسرای مرنجاب
۴۵	 قلعه شجاع آباد
۴۶	 گیاهان کویر
۴۶	 انواع گیاهان مرنجاب
۴۸	 مسئله آب در مناطق خشک
۴۹	 راهکارها
۴۹	 معماری مناطق کویری
۴۹	 بیابانزدایی، مقابله با گرد و غبار و تأثیرات آن
۵۰	 توسعه فضای سبز در شهرهای کویری
۵۱	 بیوگرافی و توصیه هایی مختصر از استاد

بخش پنجم: گزارش تصویری دومین و سومین دوره کویرنوردی و کویرشناسی دانشجویان ایران

بخش ششم : انعکاس اخبار دوره های کویرنوردی و کویرشناسی دانشجویان ایران در رسانه ها و پایگاههای خبری

۶۵	 دومین دوره
۶۸	 سومین دوره

مقام معظم رهبری:

بخش گردشگری الان در خور اهتمام ویژه است.



ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران:

از نگاه ما گردشگری فقط صرف وقت یا ائتلاف منابع یا جمع آوری اطلاعات و دانش و پاسخگویی به حس کجکاو نیست، همه اینها هست، اما فقط اینها نیست. از نگاه ما گردشگری فقط یک کار اقتصادی نیست. کار اقتصادی هست، اما فقط کار اقتصادی نیست. خمیرمایه اصلی کار گردشگری، فرهنگی است و از یک نیاز درونی و یک آمال غایی و نهایی بشر سرچشمه می گیرد.



پیشگفتار:

یکی از مهمترین انواع گردشگری که می تواند نقش مهم و تأثیرگذاری در جذب گردشگران علمی و علاقه مندان به طبیعت و مناظر و جلوه های بی نظیر آن داشته باشد، گردشگری در مناطق کویری با پدیده های جذاب و منحصر به فرد آن است.

شناخت کویر و اقلیم مناطق کویری، با توجه به گونه های خاص طبیعی و جانوری و شرایط زیست این گونه های خاص، علاوه بر توسعه علمی و پژوهش های نوین دانشگاهی، می تواند نقش مهمی در جذب گردشگران داشته باشند. با توجه به شرایط آب و هوایی و اقلیم و پراکندگی جغرافیایی کشور ایران و نظر به اینکه شعار امسال سازمان جهانی جهانگردی، گردشگری، تنوع و گوناگونی پدیده ها است، مسئولین و متولیان حوزه گردشگری کشور بایستی آن را یک فرصت ارزشمند در جهت معرفی و شناخت پدیده ها و گوناگونی های کشور بدانند و با برنامه ریزی مناسب و فراهم آوردن تسهیلات، امکانات و زیرساخت برای مناطق مختلف، از جمله مناطق کویری، بتوانند در معرفی، شناخت و جذب گردشگران و کویرنوردان در عرصه های داخلی و بین المللی و فرهنگ سازی در این حوزه ها گامهای مفید و موثر بردارند.

مرکزگردشگری علمی- فرهنگی دانشجویان ایران با توجه به احساس نیاز در این زمینه، اقدام به برگزاری اردوهای کویرنوردی و کویر شناسی نموده است (مانند همایش کویرشناسی در کویر سمنان در سال ۱۳۸۷) و در آینده نیز برنامه های از این دست را به صورت گسترده و جامع تر برگزار خواهد کرد.

رویکرد مرکز گردشگری علمی- فرهنگی دانشجویان ایران، پرداختن به انواعی از گردشگری است که در عین اهمیت و جذابیت های خاص، کمتر شناخته شده و طبعاً کمتر به آن پرداخته شده است. کویر از این مقوله است. از این رو شناساندن و نمایاندن کویرهای ایران در دستور کار مرکز گردشگری قرار گرفته است و در اولین گام، کویر سمنان میزبان اجرای طرح گردشگری دانشجویان بود و در برای مراحل دوم و سوم اجرای اردو، کویر مرنجاب به عنوان مقصد گردشگری دانشجویان علاقه مند به طرح قرار گرفت. کویر مرنجاب، در غرب دشت بزرگ کویر، حدود پنجاه کیلومتری کاشان قرار دارد و شاید نزدیکترین کویر در مفهوم خود به تهران باشد که علاوه بر جلوه های طبیعی یک کویر، مثل دریاچه نمک، تپه های شنی (رمل) و ... از نظر تاریخی هم اهمیت دارد؛ چراکه این کویر در مسیر جاده ابریشم قرار داشته و بناهای تاریخی و یادگارهای تمدنی و حیات گروه های انسانی، از جمله کاروانسراهای قدیمی (مانند کاروانسرای مرنجاب که از جمله ۹۹۹ کاروانسرای است که شاه عباس آن را با تجهیز به تاسیسات دفاعی و به سرعت تمام و به عنوان یک پایگاه نظامی در کویر بنا نهاد) در آن وجود دارد. موسیقی طبیعی دشتهای ساکت و آرام کویر مرنجاب را می توان در حرکت ملایم باد در میان ریگهای روان یافت که به نگارگری سطح بی انتهای کویر صبور می پردازند. هدف مرکز گردشگری آشنایی دانشجویان با این پدیده های ناب طبیعی است تا این دانشجویان به عنوان سفیران غیر رسمی، مبلغ این نوع از گردشگری در میان جامعه و خانواده ها باشند تا هم سفر به منظور دیدار کویر در

میانشان رواج یابد و هم نسیم رونق و نشاط ناشی از حضور توریست بر شانه ی اهالی بومی و کویرنشینان ستوار، مهربان و صمیمی کویر بنشینند.

دومین دوره ی اردوی کویرنوردی دانشجویان ایران (ویژه ی آقایان) در تاریخهای ۲۰ و ۲۱/۱۲/۸۸ و سومین دوره ی آن (ویژه ی خانمها) در تاریخهای ۲۶ و ۲۷/۱/۸۹ در کویر مرنجاب برگزار شد. در این دوره ها مجموعه هایی از برنامه های علمی، آموزشی و تفریحی پیش بینی شده بود که در طول اردوها برای بهره مندان از اردوها به اجرا درآمد.

مرکز گردشگری علمی- فرهنگی دانشجویان ایران با در نظر داشتن تجربیات کافی و به کار بستن ایده های نو، دوره های بعدی کویرنوردی و کویرشناسی دانشجویان ایران را در کویرهای کرمان و یزد برگزار خواهد کرد تا به صورت هرچه بهتر، چهره از زیبایی ها و جاذبه های پنهان و ابدی این مناطق برای دانشجویان این آب و خاک برداشته شود.

منوچهر جهانیان

رئیس مرکز گردشگری علمی- فرهنگی

دانشجویان ایران

بخش اول

پیامها

پیام معاون رئیس جمهور و رئیس سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری،
مهندس حمید بقایی به سومین دوره کویرنوردی و کویرشناسی دانشجویان ایران

بسمه تعالی

«سفرهای علمی- سیاحتی راهی به سوی شناسایی مسیرهای جدید گردشگری طبیعی است. گسترش سفرهای علمی- سیاحتی به مناطق کویری ایران موجب شناسایی مسیرهای جدید گردشگری طبیعی می گردد که ایجاد و توسعه زیرساختها و امکانات بیشتر در این نواحی را به دنبال داشته و بر رونق و توسعه جوامع میزبان و محلی تاثیر مثبت خواهد گذاشت.



برگزاری تورهای کویرشناسی و کویرنوردی به منظور شناخت و شناساندن طبیعت گونه گون ایران به قشر تحصیلکرده، دارای کارکردهای مثبتی است که می توان به حضور و ارتباط جامعه دانشگاهی به مناطق طبیعی و دیدن فرهنگها و خرده فرهنگهای شکل گرفته و متأثر از طبیعت اشاره نمود که علاوه بر بازدید از جاذبه های منحصر به فرد و طبیعی می توان به شناخت اصیل از ساکنان بومی این نواحی، فرهنگ، آداب و رسوم و شیوه زندگی آنها پی برد. همچنین سفرهای گردشگری از اقصی نقاط کشور و جهان به این مناطق می تواند در رونق اقتصادی و پویایی اجتماعی این نواحی مفید و کارآمد باشد، چنانکه شاخصه های طبیعی در این مناطق در فرآیند معرفی و شناخت به مثابه نماد و سمبل این نواحی تبدیل می گردد.

کویر در میان پدیده های طبیعی موجود در کشور به دلیل موقعیت اقلیمی از گستردگی، فراوانی و تنوع بسیاری برخوردار است و از نظر بکر بودن و کمترشناختگی در میان مناطق طبیعی کشور برجستگی بیشتری دارد؛ زیرا اصولاً پدیده های کویری مخاطبان خاص خود را دارد و کسانی که یک بار تجربه حضور در کویر را داشته باشند، بیش از پیش مشتاق تجربه دیدار دوباره و حضور مستمر در این مناطق می باشند و می توانند در معرفی و اطلاع رسانی این حوزه از گردشگری در بین علاقمندان به کویر و گردشگری طبیعی مؤثر واقع شوند.

برگزاری تورهای دانشجویی و توسعه گردشگری طبیعی در میان دانشجویان و دانشگاهیان و مراکز علمی و آموزشی بسیار حائز اهمیت است و حضور این قشر در توسعه فعالیتهای گردشگری طبیعی می تواند علاوه بر معرفی و شناخت این مناطق با روبه آموزشی و تربیتی این تورهای علمی و فرهنگی به فرهنگ سازی و آموزش برای حفظ و صیانت از محیط زیست و محیط طبیعی تلاش نمایند.

از مرکز گردشگری علمی- فرهنگی دانشجویان بخاطر برگزاری موفق این برنامه های علمی- تخصصی
تشکر و قدردانی نموده و برای تمامی دست اندرکاران و دانشجویان عزیز شرکت کننده آرزوی توفیق و
سلامتی دارم».

حمید بقایی

معاون رئیس جمهور و رئیس سازمان میراث فرهنگی،

صنایع دستی و گردشگری

پیام وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، دکتر مرضیه وحید دستجردی

به سومین دوره کویرنوردی و کویرشناسی دانشجویان ایران

«سرزمین پهناور ایران از گذشته ای دور مهد علم، فرهنگ و تمدن بوده است و در ردیف کهن ترین تمدنهای جهان قرار دارد. ایران، چهار فصل بی همتایی است در میان سه دریا و گذرگاهی به سوی اقیانوس ها با دشتهای گسترده، رودهای فراخ و کوههای سربلند پوشیده از برف در زمینه فیروزه ای آسمان.



در دنیای امروز جاذبه های گردشگری هر کشور از مهمترین منابع بالقوه تأثیرگذار بر ابعاد گوناگون جامعه به خصوص در زمینه های اقتصادی و فرهنگی به شمار می روند و ارزآوری، اشتغالزایی، تبادلات فرهنگی و ... از دستاوردهای مهم این صنعت است و کشور ایران با دارا بودن پتانسیلها و امکانات بالقوه فراوان در زمینه گردشگری طبیعی، برخلاف بسیاری از کشورهای جهان دارای کویرهای وسیع و زیبایی است که می تواند از مهمترین جاذبه های گردشگری آن به شمار آید. مناطق بکر و ناشناخته کویر ایران یکی از زیباترین پدیده های اکوتوریستی جهان به شمار می آیند که می توانند سهم بسزایی را در جذب گردشگران داخلی و خارجی ایفا نمایند. مناطق بیابانی و کویری مملو از جاذبه های متنوع توریستی و گردشگری هستند به نوعی می توان گفت اکثر شهرها و یا حتی برخی از مناطق روستایی واقع در نواحی کویری و بیابانی دارای آثار فرهنگی و جاذبه های تاریخی و طبیعی منحصر به فرد هستند. از یزد و کاشان و اصفهان گرفته تا کرمان و خراسان و سمنان و ... همگی در محدوده مناطق کویری و بیابانی ایران قرار گرفته اند و هریک دارای ویژگیهای تاریخی- پزشکی، فرهنگی و طبیعی خاص خود هستند و یکی از راههای شناخت فرهنگ ایرانی به شمار می آیند که می تواند سالانه گردشگران طبیعت دوست داخلی و خارجی فراوانی را به خود جذب نماید. ساختمانها، لباس، آداب و رسوم و زبان آنها جلوه ای از فرهنگ این مرز و بوم را به نمایش می گذارد.

توسعه گردشگری و به ویژه اکوتوریسم می تواند وابستگی کشور را به نفت کاهش داده و موجبات ایجاد اشتغالزایی را برای جمع کثیری فراهم نماید؛ لذا توجه به صنعت گردشگری به صورت عام و گردشگری کویری و بیابانی به صورت خاص و توسعه زیرساخت های مورد نیاز این صنعت در این مناطق با در نظر گرفتن شرایط و ملاحظات زیست محیطی در جهت توسعه پایدار این صنعت و جلوگیری از پیامدها و آسیب های آن امری ضروری می باشد.

برگزاری سفرهای علمی و تخصصی دانشجویی، با همکاری دانشگاهیان و مراکز مربوطه، خود می تواند منشاء اثرات مثبت فراوانی در این عرصه باشد، این سفرها می توانند موجبات ارتباط گسترده و تعامل سازنده

دانشجویان، فرهیختگان دانشگاهی و متولیان این صنعت را بیش از پیش فراهم آورده و از این راه می تواند در جهت رشد و شکوفایی و تعالی این صنعت بسیار تأثیر گذار باشد.

در این راستا برگزاری جشنواره ها و همایشهای علمی با مشارکت اساتید، دانشجویان و دانش پژوهان از سوی مراکز علمی و دانشگاهی به ویژه مرکز گردشگری علمی- فرهنگی دانشجویان جهاد دانشگاهی با هدف معرفی و شناخت جاذبه های گردشگری کشور می تواند قدمی موثر در این زمینه باشد. از جمله این برنامه ها می توان به همایشها و برنامه های مربوط به حوزه کویر و کویرشناسی اشاره نمود که مرکز گردشگری دانشجویان با همراهی اساتید دانشگاهی توانسته است گامهای علمی و عملی موثری در این عرصه بردارد. از جمله برگزاری دو دوره موفق کویرنوردی و کویرشناسی دانشجویان ایران و تدوین کتاب راهنمای عمومی کویر و نقش آن در توسعه گردشگری است که تلاشهای علمی و عملی این عزیزان شایسته تقدیر بسیار است. معاونت فرهنگی و دانشجویی این وزارتخانه نیز تلاش همکاران و سایر دستگاههای مرتبط برنامه ریزی شایسته ای به منظور رشد و توسعه برنامه های فرهنگی و گردشگری برای دانشجویان انجام داده که قابل تقدیر است. برای شما دانشجویان و تمامی دست اندرکاران برگزاری این مراسم آرزوی توفیق و سرافرازی دارم.

مرضیه وحید دستجردی

وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

پیام دکتر مهناز ترکستانی، معاون فرهنگی، دانشجویی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
به سومین دوره کویرنوردی و کویر شناسی دانشجویان ایران

بسم الله الرحمن الرحيم



به نام آن که هستی نام از و یافت
فلک، جنبش، زمین آرام از و یافت
جواهر بخش فکرتهای باریک
به روز آرنده ی شبهای تاریک
نگهدارنده بالا و پستی
گواه بر هستی او جمله هستی

به نام ذات اقدس پروردگار، گرداننده ی چرخ روزگار، خالق حکیمان روشن ضمیر، آفریننده ی کوه و جنگل و
کویر، آن یگانه ی بی همتایی که:

گوهر ز سنگ خاره کند، لؤلؤ از صدف
فرزند آدم از گل و برگ گل از گیاه

به نام هستی بخش یگانه ای که آسمان کویر، سرا پرده ی ملکوت اوست و کویر این سرزمین پر اسرار- زادگاه
درختان صبری چون «گز» که بی چشمداشت نوازش و ستایشی از سینه ی خشک و سوخته ی کویر به آتش
سر می کشند، می ایستند و قد می کشند و به انسان درس استقامت و استواری می آموزند.
برگزاری همایش «کویرنوردی» و «کویرشناسی» نیز از این منظر حایز اهمیت است که مضمون آیه ی مبارکه
ی «سیر و فی الارض» را رمز گشایی می کند و چشم اندازی تازه فرا روی دیدگان حقیقت جو و کنجکاو ما
می گشاید تا به قصد لبیک به این ندای الهی به کشف جاذبه های گردشگری مناطق کویری ایران بپردازیم و
در مسیر شناخت آیه ای خجسته و با شکوه از آیات صنع الهی، بیشتر بکوشیم.

عزیزانم! برگزاری سومین همایش «کویرنوردی» و «کویر شناسی» با حضور اساتید، پژوهشگران و دانشجویان
علاقمند، گام بلندی است در مسیر شناخت و معرفی جاذبه های مناطق کویری، نمکزار و پوشش های گیاهی
متنوعی که از منظر جغرافیایی و «ژئوتوریستی» حایز اهمیت است. برگزاری چنین همایش های می تواند
چرخ های صنعت گردشگری را بار دیگر به حرکت درآورد؛ چراکه مناطق کویری ایران با برخورداری از قابلیت
های گردشگری بالا، در زمره ی زیباترین و دل انگیز ترین منظره های اکوتوریستی جهان به شمار می آیند
که می توانند سهم به سزایی را در جذب گردشگران داخلی و خارجی داشته باشند.

امید است برگزاری چنین همایش باعث تقویت جایگاه کویر و کویرنوردی در صنعت توریسم ایران شود و در نهایت منجر به توسعه ی سفرهای علمی- فرهنگی دانشجویی در راستای آشنایی بیشتر دانشجویان با میراث طبیعی کشور گردد.

مهناز ترکستانی

معاون فرهنگی- دانشجویی وزارت بهداشت،

درمان و آموزش پزشکی

پیام سیدرضا موسوی معاون گردشگری سازمان میراث فرهنگی،

صنایع دستی و گردشگری به دومین دوره کویرنوردی و کویرشناسی دانشجویان ایران



«گردشگری طبیعی یکی از مهمترین و فراگیرترین انواع گردشگری به حساب می آید و سرزمین ایران به دلیل موقعیت خاص جغرافیایی و اقلیم متنوع و چهارفصل آن، دارای ظرفیت های بالای این نوع گردشگری است. توسعه گردشگری طبیعی در میان دانشجویان و نسل جوان و محیطهای علمی و دانشگاهی از اهمیت خاصی برخوردار می باشد. شناخت و شناساندن طبیعت گونه گون ایران توسط این قشر دارای دو کارکرد عمده است: نخست اینکه

جامعه دانشگاهی با حضور و ارتباط رو در رو با مناطق طبیعی و دیدن فرهنگها و خرده فرهنگهای شکل گرفته و متأثر از طبیعت، هم می توانند از جاذبه های بکر و طبیعی بازدید نمایند و به شناخت اصیل از ساکنان بومی این نواحی و فرهنگ آنان دست یابند و از سویی دیگر سفرهای گردشگری از اقصی نقاط کشور و جهان باعث می شود که رونق اقتصادی و پویایی اجتماعی در این نواحی شکل گیرد، چنانکه شاخصه های طبیعی در این مناطق در فرآیند معرفی و شناخت به مثابه نماد و سمبل این نواحی تبدیل می شوند. سفرهای علمی و سیاحتی پیوسته و عالمانه به این مناطق موجب شناسایی مسیرهای جدید گردشگری طبیعی می گردد که این امر موجب قوام و توسعه زیر ساخت ها و امکانات بیشتر در این نواحی می شود که می تواند شرایط را برای ایجاد ملجاء و محل مناسب برای گذران اوقات فراغت خانواده های ایرانی فراهم نماید. البته واضح است که حضور در طبیعت می تواند علاوه بر کارکردهای مثبت، کارکردهای منفی را هم به همراه داشته باشد همانند تخریب، آسیب و آلوده کردن محیطهای طبیعی که اردوهای علمی- فرهنگی می تواند با رویه آموزشی و تربیتی که دارد این نقص را تا حدی برطرف کند و به فرهنگ سازی و آموزش برای حفظ محیط زیست و محیط طبیعی دست زند.

کویر در میان پدیده های طبیعی موجود در کشور به دلیل موقعیتی اقلیمی از گستردگی، فراوانی و تنوع بسیاری برخوردار است. از نظر بکر بودن و کمتر شناختگی در میان مناطق طبیعی کشور، نقاط کویری برجستگی بیشتری دارند، زیرا اصولاً پدیده های کویری مخاطبان خاص خود را دارد. کسانی که یک بار تجربه حضور در کویر را داشته بیش از پیش مشتاق تجربه دیدار دوباره از آن مناطق می باشند.

از کار ارزشمند مرکز گردشگری علمی- فرهنگی دانشجویان ایران در برگزاری سلسله اردوهای علمی- فرهنگی کویر شناسی با حضور دانشجویان و اساتید دانشگاهی به منظور شناخت و معرفی گردشگری مناطق کویری، قدردانی نموده و برای همه عزیزان شرکت کننده در اردوی کویرشناسی و کویرنوردی آرزوی سلامتی و توفیق دارم.

سیدرضا موسوی

معاون گردشگری سازمان میراث فرهنگی،

صنایع دستی و گردشگری

بخش دوم

سخنرانی ها

ارائه گزارش سومین دوره کویرنوردی و کویرشناسی دانشجویان ایران

توسط آقای منوچهر جهانیان، دبیر طرح

بسم الله الرحمن الرحيم و به نستعين.
عرض سلام و وقت بخير دارم خدمت
دانشجویان گرامی و اساتید محترم؛
جناب آقای دکتر کردوانی چهره ماندگار
کویرشناسی ایران، جناب آقای دکتر
اعرابی قائم مقام دانشگاه علوم پزشکی
کاشان، جناب آقای دکتر شعبانی مشاور
محترم معاونت گردشگری و همینطور



عزیزان ما در هلال احمر و همکارانمان در مرکز گردشگری علمی- فرهنگی دانشجویان ایران، برنامه پنگان از شبکه چهار و دوستانمان از خبرگزاری واحد مرکزی خبر و همینطور خبرگزاری ایرنا که همکاری زیادی را در طی اردو با ما داشتند.

من زیاد مصدع اوقات نمی شوم و در خصوص مباحث علمی درباره کویر و کویرنوردی سعی می کنیم از بیانات استاد دکتر کردوانی استفاده کنیم. فقط به چند نکته اشاره می کنم. با توجه به آثار تاریخی، میراث فرهنگی و جاذبه های متنوعی برای گردشگری در کشور وجود دارد؛ یکی از اینها بحث اکوتوریسم یا گردشگری طبیعی یا طبیعت گردی است که شاید در افواه عمومی مردم بحث نقاط کوهستانی، جنگلها، دریاها، آبشارها و همینطور مناطقی که به علت همان ویژگی های طبیعی که در آنها وجود دارد، در نقاط مختلف کشور مورد بازدید قرار می گیرد؛ اما یکی از نقاط متنوع و بسیار جذاب و دیدنی در بحث اکوتوریسم، کویرنوردی است و به لحاظ جذابیت های زیست محیطی، زیست جانوری و پدیده های بسیار متنوع و جذابی که در کویر و بیابان وجود دارد، ناشناخته مانده و ما طی برنامه های مختلف سعی بر این داشتیم که به نوعی به صورت علمی و تخصصی و با حضور اساتید دانشگاهی از جمله پروفسور کردوانی (که در دوره گذشته هم مزاحم ایشان شدیم در کویر سمنان) تا دانشجویان را هم راهنمایی کنند و دانشجویان بعد از این به عنوان یک قشر فرهیخته و تحصیل کرده بتوانند به عنوان یک معرف و شناسنده و به صورت علمی و تخصصی این جاذبه های بسیار متنوع را در بین جامعه دانشگاهی و در بین خانواده ها معرفی کنند؛ تا ان شاءالله نقش پررنگی در توسعه گردشگری کشور داشته باشد.

اما مهمترین نکته ای که باید به آن اشاره داشته باشیم، بحث مراکز اقامتی و تسهیلات و امکاناتی که در این نقاط باید توسط دولتمردان و متولیان اصلی حوزه گردشگری راه اندازی شود از جمله بحث مرمت کاروانسرا و

فراهم کردن حداقل امکانات اولیه و کمپینگهای دانشجویی که دانشجویان و حتی جوانان و خانواده هایی که می آیند از این نقاط دیدن می کنند، امکانات اولیه را داشته باشند تا از این مناطق بازدید داشته باشند و بهره کافی را ببرند.

اما به لحاظ اهمیتی که اجرای بحث کویرنوردی و کویرشناسی داشت ما باید یک تشکر ویژه را داشته باشیم از آقای مهندس بقایی معاون محترم رئیس جمهور و ریاست سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری و همچنین سرکار خانم دکتر دستجردی وزیر محترم بهداشت، درمان و آموزش پزشکی که به لحاظ اهمیت این برنامه و اینکه دانشجویان را در این برنامه ها دخیل بدانند، پیامی را به این همایش ما ارسال کرده اند. موفق باشید. والسلام علیکم و رحمه الله.

مصاحبه با آقای جهانیان دبیر طرح

درباره اهداف و ابعاد طرح



- اهداف اصلی و علمی از اجرای این طرح چه بوده است؟

بسم الله الرحمن الرحيم. باتوجه به اینکه سرزمین ایران یکی از کشورهای است که در بحث میراث فرهنگی، آثار باستانی و بحث اکوتوریسم و گردشگری طبیعی یکی از پتانسیلهای بسیار متنوع، بدیع و جذاب برای عموم مردم است، ما سومین مرحله ی اردوی علمی- فرهنگی دانشجویان ایران را در کویر مرنجاب برگزار کردیم با استفاده از اساتید از جمله آقای دکتر کردوانی چهره ماندگار کویرشناسی ایران و پیام معاونت محترم رئیس جمهور و ریاست سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری و همینطور به مناسبت هفته سلامت و روز هوای پاک، پیام وزیر محترم بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در همایش قرائت خواهد شد. این برنامه یکی از حرکات بسیار مهم و مثبت است که به معرفی و شناخت پدیده های طبیعی و بکر موجود از جمله کویر مرنجاب در بحثهای زیست محیطی، زیست جانوری و گونه های متنوع گیاهی که در این مناطق وجود دارد، می پردازد. بحث تپه های رملی و تپه های ماسه ای، دریاچه نمک و به طور کلی می توان گفت که با توجه به شعار سال سازمان جهانی جهانگردی که مبتنی بر تنوع و گوناگونی پدیده های مختلف اقلیمی در کشورهای مختلف است که این با اقلیم و طبیعت کشور ما هم سازگاری دارد و دانشجویان نه تنها به خاطر پرکردن اوقات فراغت، بلکه به صورت علمی و تخصصی با این پدیده های طبیعی آشنا بشوند، به عنوان بحث فرهنگی سازی بحث آموزش و اطلاع رسانی در سطح عموم جامعه، در بحث محافل دانشگاهی و خانواده ها می توانند مناطق کویری را به صورت گسترده و وسیع معرفی کنند.

- با توجه به اینکه جنابعالی رئیس مرکز گردشگری علمی- فرهنگی دانشجویان جهاددانشگاهی هستید و با توجه به سابقه ای که عنوان استاد در رشته گردشگری دارا هستید، بفرمایید که چه راهکار را پیش بینی می کنید تا این جوانها بتوانند به صورت علمی به این سفرها نگاه کنند؟

به نکته خوبی اشاره کردید. با توجه به اینکه ما هم در محافل دانشگاهی با این مقوله ها به صورت تخصصی و کارشناسی آشنا می شوند و هم به صورت عملی از این نقاط دیدن می کنند. لازمه اش این است که زیرساختها و تسهیلات سازمانهای متولی از جمله سازمان میراث فرهنگی، دستگاههای متولی در سطح شهرستان و در سطح استان بتوانند با سازماندهی راههای ارتباطی، مراکز اقامتی و مراکز پذیرایی و همچنین کمپینگهایی را دایر کنند که هم دانشجویان و هم خانواده ها بتوانند به سهولت از این امکانات استفاده کنند و هم در اختیار همه قرار بگیرد.

- با توجه به اینکه مخاطبان ما اکثریت جوان جامعه هستند چه پیامی را برای این جوانها دارید؟
پیام بسیار روشن و گویاست. اینکه پدیده های بسیار متنوعی که در سطح کشور است؛ مانند آثار تاریخی، آثار باستانی، سواحل دریایی، کوهستان ها، دریاچه ها و ... و یکی از نقاطی که ناشناخته است بحث مناطق کویری است و به طور یقین همین دانشجویانی که در خدمتشان هستیم و در اینجا حضور دارند به عنوان معرف در سطح آموزش عالی و خانواده ها و در بین عموم و جوانان می توانند به عنوان یک مبلغ آنها را آشنا کنند که از این نقاط دیدن داشته باشند و قطعاً هرکدام از جوانان به منظور اوقات فراغت هم در صورتی که امکانات اولیه فراهم بشود، می توانند از این نقاط در طول ایام سال بازدید داشته باشند و حتی در خارج از کشور هم به عنوان جذب توریسم و اشتغال زایی هم سرمایه گذاری شود و در رشد و توسعه این مناطق بسیار تأثیرگذار خواهد بود.

سخنرانی آقای دکتر پرویز کردوانی

چهره ماندگار علمی کشور و بنیانگذار مرکز تحقیقات کویر ایران



تشکر می کنم از جناب آقای مهندس جهانیان که این سفر را ترتیب دادند و همچنین سفرهای گذشته را و از اینکه این امکان را اولاً به من دادند که خدمت شما باشم و این امکان را برای شما فراهم کردند که با کویر آشنا بشوید. شما آمدید و دیدید که کویر خشن نیست و شما اولاً در نواحی بیابانی بودید و کویر را خواهیم رفت. از اینجا اگر ۱۰ کیلومتر جلوتر برویم کویر است و ۲ کیلومتر جلوتر دریاچه نمک را خواهید دید و لازم نیست ماشین داخلش برود. دریاچه نمک که چون یک دنیای سفید و صاف صاف است و کوه سرگردان را هم آنجا می بینید.

در گذشته کویر و بیابانی جزء بدبختی ها بود. ما در ایران به نمکزار می گوییم کویر، عربها می گویند سبخ. جمع آن هم می شود سبخاء. الان شما اگر از عسلویه بخواهید بروید به گله دار و به مهر، مردم می گویند این زمین سبخی است؛ یعنی نمکزار است. بیابان منطقه ی وسیعی است (نه ۱۰ هکتار، ۲۰ هکتار یا ۳۰ هکتار) و اکنون در دانشکده ها به اشتباه می گویند، بیابانها بر دو دسته است: بیابانهای که انسان به وجود آورده است و بیابانهای که طبیعی است. نه! انسان به وجود آورده است یعنی چه؟! مثلاً در همین منطقه ی آران و بیدگل که ۱۰۰ هکتار زمین در آن را چرانده اند و پوشش گیاهی آن (توسط انسان) از بین رفته است و می گویند این بیابان است. این بیابان نیست، این بیابان زدایی است. پس بیابان یک منطقه ی وسیع است که عربها به آن می گویند صحراء و حال اگر در دیکشنری برای یافتن معنی صحراء نگاه کنیم؛ مثلاً در لغت نامه دهخدا نوشته است: الفضاء الوسیع و لا نبات فیه: منطقه ی وسیع که در آن آب و گیاه نباشد، بیابان است. ولی کویر اینگونه وسیع نیست. کویر می تواند به اندازه همین تکه کاروانسرا باشد. چون اتفاق می افتد که سوال می کنند همه جا گندم سبز شده است و این تکه مثلاً سبز نشده است و جواب می دهیم کویر شده است. چرا کویر شد؟ چون شترها را امسال اینجا خوابانیده اند و ۶-۷ ماه از آن گذشته و سبز نشده و شده نمکزار در یک قطعه زمین کوچک و به اندازه یک قالیچه هم می توان گفت کویر؛ ولی بیابان یک منطقه ی وسیع است؛ مانند بیابان لوت. پس در ایران کویر را با بیابان خلط می کنند (مدتی پیش سمینار بیابان زدایی بود و می گفتند امروز روز بیابان زدایی است و کویرها دارند پیشروی می کنند! درست مثل هذیان!).

تفاوت کویر با بیابان مثل تفاوت شب و روز است و این دو هیچ شباهتی با هم ندارند. اگر به این دشت کویر از که از تهران می روید ورامین، گرمسار، سمنان، دامغان، شاهرود و سمت راستان را نگاه کنید، سپیدی را

می بینید؛ این کویر است و هیچ شباهتی با بیابان ندارد. چون نه ظاهرش، نه اقلیمش، نه گیاهش و هیچ چیزش شبیه بیابان نیست. پس با توجه به زحماتی که آقای مهندس جهانیان می کشند برایتان، با این سومین سفری که از سال رفتیم و با کمال افتخار در خدمتشان هستیم، امیدوارم نهایت استفاده را بکنید. من الان ۱۵ سال است که با دانشجو بیرون نرفتم. قبلاً تمام ایران را با دانشجویان دانشگاه تهران رفته ام. مانند سفر به دره گز، سفر به چابهار، سفر به اردبیل (آن هم سفرهای ۱۲ روزه)، سفرهایی که قدم به قدم صورت می گرفت مانند سفر ما که قدم به قدم از کاشان پیاده می شدیم.

بنابراین ما خوشبختانه بزرگترین کویر دنیا را داریم؛ چرا خوشبختانه؟ چرا خوشبختانه گفتم؟ چون در گذشته کویر برای ما یک بدبختی بود. چرا؟ چون شغل مردم کشاورزی بود و آن وقت کویر هم یعنی زمینی که تمرکز نمک به حدی است که قابل زراعت نیست. مانند برنج شور شده ای که به درد نمی خورد و با آبکش کردن و آب بستن به رویش، نمکش می رود. پس کویر هم را که نمکزار است باید آبادش کرد. باید زه کشی بکنند. با توجه به مثال در واقع آبکش شما زه کشی است. آب ببندید در زمین به مدت یک ماه، دو ماه و سه ماه نمک بشورد و هزینه بالایی دارد و به این دلیل بود که می گفتند مایه بدبختی است و امروزه نظریه جدید من است (همینطور که گفتم من زاده ی کویر هستم، در کویر به دنیا آمدم، پدرم کویر را آباد کرد و خودم کمک کردم ۳۰۰ هکتار زمین آباد شد و یک تن خاک مناسب به آن زمینها بردم. دکتری را در زمینه کویر گذراندم، کویرهای دنیا را گشتم و نظریه جدید دادم که دوبار چاپ شده است). کویر را نباید آباد کرد. پدر من آن زمان اشتباه نکرد؛ ولی اگر الان بکند اشتباه است. کویری که نزدیک به ۱۰۰ هزار هکتار است و یک وجبش نمی شود غیرقابل استفاده باشد و راهها را در آن پیشنهاد کرده ام و به دو زبان نوشته ام برای سازمان ملل.

به هر صورت این کویر است و ما خوشبختانه بزرگترین کویر دنیا را داریم و بعد از ما بولیوی در آمریکای جنوبی قرار دارد. بهترین بیابانهای دنیا، دیوانه ترین بیابانهای دنیا، گرمترین نقطه کره زمین در بیابان لوت قرار دارد؛ یعنی اگر قطب شمال و قطب جنوب سردترین نقطه ی دنیا هستند، بیابان لوت ما گرمترین نقطه کره زمین است و دمایش در سایه به نزدیک ۷۰ درجه می رسد (و نه در جایی که از قول من دروغ گفته اند که این مکان در گندم بریانک است). این یک چاله ی آبی-بادی است و ارتفاعش از سطح دریا ۵۶ متر است. در وسیعترین منطقه داخلی ایران که آنجا گرمترین است. من ۵ سال در بیابان لوت کار کردم و اصلاً شما در آن موقع نبودید، در سالهای ۱۳۴۷-۱۳۵۱ و چندین جلد کتاب من راجع به این است. در وسط بیابان لوت به فاصله ی ۱۵۰×۲۰۰ کیلومتر اثری از گیاه نیست و اسمش را گذاشته ام "کره ماه" چون آنجا هم اثری از حیات و باکتری هم نیست. از کجا فهمیدم باکتری نیست؟! (اتفاقاً رفتم و پشیمان شدم و گفتم ای کاش من از این خاک نمونه می گرفتم و می بردم تا ببینم داخلش باکتری دارد یا ندارد؟! ولی چون بیلیم را استریل نکرده بودم، کیسه ام را استریل نکرده بودم، پس نمی شد)؛ ولی یک واقعه ای اتفاق افتاد و فهمیدم که حیات ندارد. بیابان لوت شهادت این سمت کویر لوت است و بیرجند آن سمت کویر لوت و مردم از بیرجند گندم و گوسفند

و گاو می آورند برای شهداد و از شهداد خرما و مرکبات می برند و اگر بخواهند بیایند گاه از وسط این کویر می آیند و گاه گاو و ... که در این وسط تلف می شوند، باکتری وجود ندارد تا آن را تجزیه کند. امیدوارم که بتوانیم نهایت استفاده را از این اردو ببریم و به اهمیت کویر در اقلیم ایران پی ببریم.

سخنرانی دکتر اعرابی
قائم مقام دانشگاه علوم پزشکی کاشان

بسم الله الرحمن الرحيم

عرض سلام دارم خدمت یکایک شما دوستان
بزرگوار اساتید بزرگوار جناب آقای دکتر کردوانی
که قبلاً از دور آشنایی داشتیم و خدا را شکر که
توفیق زیارت ایشان از نزدیک حاصل شد. بسیار
خوشحالم و به هر حال تبریک می گویم خدمت



شما به خاطر این اردوی علمی و حضور و ورود شما را خیرمقدم عرض می کنم. ان شاءالله که دستاوردهای
خوبی به همراه با این سفر داشته باشید. هفته ای که گذشت هفته سلامت بود و به همین خاطر شاید ارتباط
این برنامه با بحث علوم پزشکی هم به خاطر بحث سلامت است. قطعاً یکی از راههای بهره مندی از سلامت و
ارتقاء سلامت بحث گردشگری است و در واقع گردشگری راه مناسبی برای ارتقاء سلامت است، از جمله کویر
که با همه ی ابعادش می تواند در سلامتی ما دخالت داشته باشد، با ویژگیهایی که دارد با طبیعت خاصش،
فوایدی که با درنوردیدن شنها و رملها و راه رفتن بر روی آنها به دست می آید و تأثیراتی که دارد، از جمله
سکوت و آرامش و در ابعاد مختلف در بین ما تأثیرات خوبی را می گذارد.



امیدواریم که تاکنون به شما خوش گذشته باشد و از این به بعد سفر همراه با خیر و سلامتی داشته باشید.

بخش سوم

گفتاری پیرامون کویر

و

کویر مرنجاب

در این مجال به شمه هایی کلی از طبیعت گردی، کویرنوردی، مفهوم کویر، انواع کویر و مسائل و شاخصه های کویر مرنجاب به عنوان مقصد گردشگری اردوهای دوم و سوم پرداخته می شود.

- طبیعت گردی (اکوتوریسم)

گونه ای از گردشگری است که در آن گردشگران برای دیدار از مناطق طبیعی نامسکون و دست نخورده جهان سفر می کنند و به تماشای گیاهان، پرندگان، ماهی ها و دیگر جانوران می پردازند. به این گونه از گردشگران که به دیدار از زیست بوم و طبیعت می پردازند، نام طبیعت گرد یا اکوتوریست داده شده است. بسیاری از کشورها بخش هنگفتی از درآمد خود را از طبیعت گردان تأمین می کنند. اکوتوریسم برخلاف طبیعت گردی های معمول و صرفاً تفریحی و گاه مخرب طبیعت، سفری است مسئولانه به مناطق طبیعی که منجر به حفظ محیط زیست شده و باعث بهبود کیفیت زندگی مردم محلی می گردد. در اکوتوریسم نه تنها عوامل مهم محیطی و فرهنگی مورد ارزیابی قرار می گیرد، بلکه برنامه های پیشبردی و کاملی برای چرخه های بازایی از طبیعت، بهره وری از انرژی، حفاظت از منابع آبی و ایجاد فرصت های اقتصادی برای جوامع محلی، نیز به طور جدی مورد توجه قرار می گیرند. کشور ایران از قابلیت های فراوانی در این عرصه برخوردار است و کویر بخش مهمی از این قابلیت است.

- کویر



کویر به زمینی گفته می شود که آنچنان تحت تأثیر نمک است (نمک در سطح یا نزدیک سطح آن متمرکز شده) که قابل رویش برای گیاهان (حتی پسته، خرما، جو و غیره که به شوری و قلیایی مقاوم هستند) نیست؛ اما امکان دارد که میزان املاح آن به حدی باشد که گیاهان غیر زراعی اما مقاوم به شوری و قلیایی (مانند گز، خارشتر، اشنیا، نی و ...) بتوانند در آن برویند.

در این صورت، کویرهای گیاهدار یا مراتع کویری خوانده می شوند که در واقع منابع طبیعی تکثیر شونده مناطق خشک هستند (همانگونه که جنگلها، منابع طبیعی تکثیر شونده مناطق مرطوبند). اما اگر مقداری املاح محلول خاک از یک حدی تجاوز کند (از سه درصد و یا هدایت الکتریکی مخصوص آن از ۴۳ میلی موس بر سانتیمتر)، دیگر هیچ گیاهی قادر به روییدن در آن نیست (حتی گیاهی به نام «شور» Salzola که مقاومترین گیاه به شوری است). در این شرایط، کویرها یا نمکزارهای فاقد گیاه، اما دارای قشر نمکی (کویرهای واقعی) به وجود می آیند.

- انواع کویر

کویرهای چشمه ای: که تمام آن منطقه به صورت چشمه سارها دیده می شود، در حالی که اصلاً آبی وجود ندارد.

کویرهای سم گوسفندی: سطح این عرصه‌ها به شکل زمین خیزی می‌ماند که گله‌ای از گوسفندان از آن عبور کرده و جای پا، یا سم گوسفندان در سطح آن باقی مانده باشد.

کویرهای قندیلی: بر اثر شدت گرما و تبخیر زیاد به وجود می‌آید، به عبارت دیگر هوا در آن قسمت‌ها آنقدر گرم و خشک است که در مواقعی که کویر خیس و آبدار است، نمک را بر اثر تبخیر به سمت بالا کشیده که به صورت قندیل به هوا کشیده شده‌اند.

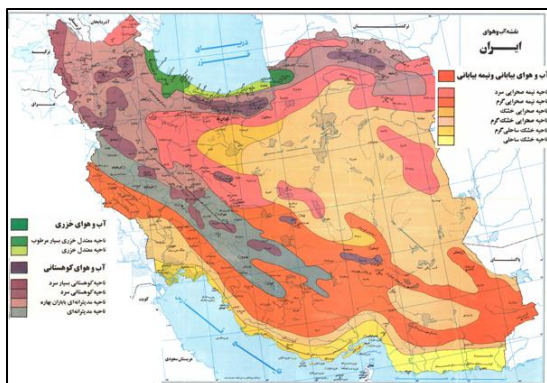
کویرهای گیاهدار و کویرهای فاقد گیاه: در مناطق مختلف کشور (نیمه خشک، خشک، نیمه بیابان و بیابان) چندین قطعه کویر (نمکزار) داریم که تعداد آنها به حدود ۴۵-۵۰ قطعه می‌رسد؛ مانند: کویر آذربایجان شرقی (معروف به کویر کبودان)، کویر اراک (معروف به کویر میقان)، کویرهای منطقه قم و چندین قطعه کویر در مناطق خشک، مانند کویر بجستان و کویر خواف و کویر جاجرم خراسان؛ اما بزرگترین کویر (نمکزار) ایران، کویر مرکزی یا دشت کویر ایران است. همچنین در نواحی نیمه بیابانی مانند یزد، پنج قطعه کویر (نمکزار) داریم مانند کویر ابرقو، کویر مروست، کویر سیاهکوه و ... و حتی در بیابان لوت نیز، کویر یا نمکزار وجود دارند که به کلی فاقد گیاه هستند.



کویرهای گیاهدار: کویرهای گیاهدار، دارای جاذبه توریستی جالب توجهی نیز هستند؛ زیرا در آنها انواع مختلف گیاهان می‌رویند که بخصوص در فصل بهار بعضی از آنها دارای گل‌های بسیار زیبا هستند؛ مانند انواع گزها که دارای انواع گل‌های بنفش رنگ اند که توأم با رنگ‌های متنوع دیگرند. در این نوع پوشش گیاهی، وجود انواع گیاهان، منظره بسیار جالب و دیدنی دارند. مانند کویرهای منطقه قم.

کویرهای فاقد گیاه: هر قدر منطقه از لحاظ آب و هوا خشک‌تر و گرم‌تر باشد، تعداد گیاهان آن کمتر است؛ به عبارت دیگر، از مناطق نیمه خشک (به عنوان مثال آذربایجان و اراک) به مناطق خشک و بیابانی (مانند بیابان لوت) از گیاهان کویر کاسته شده و بر سطح کویرهای فاقد گیاه اضافه می‌شود. به طوریکه در بیابان لوت، بیشتر قطعات کویری فاقد گیاه هستند و در دشت کویر یا کویر مرکزی اطراف آن، که به دلیل نفوذ آب زیرزمینی به آن منطقه و نیز جاری شدن آب‌های سطحی به آنجا، تا حدودی رطوبت خاک بیشتر است. به طور کلی کویرها، گیاه دارند؛ اما قسمت‌های دارای املاح نمک زیاد به کلی فاقد گیاه هستند و دارای قشرهای نمکی متنوع بوده که همچون گل‌های یک قالی هستند.

- کویر و بیابانهای ایران



سرزمین ایران بین عرض های جغرافیایی ۲۵ درجه و ۵ دقیقه و ۳۹ درجه و ۴۴ دقیقه شمالی در جنوب غربی آسیا واقع شده است. مجموعه بیابانهای ایران، جزء بیابانهای گرم مجاور حاره ای است و قسمت اعظم آن تحت تسلط سلولهای پرفشار مجاور حاره ای قرار دارد. استقرار این سلولها حاکمیت کم آبی این سرزمین را توجیه می کند. انواع نمکها با بلورها و اشکال مختلف، زیبایی خاصی به هر قسمت از سطح کویرهای ایران داده است.

مساحت: در حال حاضر، سطح بیابانها، کویرها و شنزارهای کشور ۳۴ میلیون هکتار و مراتع فقیر کویری ۱۶ میلیون هکتار برآورد می شود. براساس دومین گزارش وضعیت محیط زیست سال ۱۳۸۴ فلات ایران با قرار گرفتن روی کمربند خشک نیم کره شمالی دارای ذخایر منابع آبی بسیار ضعیف و نزولات جوی کم، تغییر سالیانه بسیار شدید و میزان پوشش گیاهی اندک است. بر اساس این گزارش، این وضعیت اراضی، کشور را بالقوه در معرض پدیده بیابانی شدن قرار داده است؛ همچنین موقعیت جغرافیایی و اقلیمی و جریان بادهای نامساعد در کویرهای مرکزی باعث شده تا حدود ۸۰ درصد از ۱۶۴ میلیون هکتار مساحت کشور دارای شرایط خشک و نیمه خشک باشد؛ به طوریکه بارندگی در ایران در این مناطق اندک و سالانه بین ۵۰ تا ۲۵۰ میلی متر است. این گزارش حاکی است در حال حاضر بیابانهای کشور شامل ۶۱ درصد اراضی بیابانی و کویری، ۲۴ درصد شنزارها و ۱۵ درصد تپه های شنی است؛ بنابر برآوردهای صورت گرفته، سالانه به طور متوسط یک درصد از اراضی حاشیه بیابانها به سمت بیابانی شدن پیش می روند.

علل پیدایش: حجم و ارتفاع کوهستانها از جمله عواملی هستند که یکپارچگی کمربند پرفشار را از هم گسیخته و اغلب نفوذ توده های هوای مرطوب غربی (و با توجه به فصول مختلف سال) نفوذ توده های سرد شمالی و یا گرم جنوبی را به داخل ایران میسازد. در یک نگاه به نقشه پراکندگی نواحی کم آب دنیا و یکپارچگی سرزمینهای خشک در آسیای مرکزی و عربستان و شمال آفریقا، نقش مثبت ناهمواری ها در تعدیل نسبی دما و گسیختگی اثر پرفشار جنب حاره ای در ایران را درک خواهیم کرد. از طرف دیگر عامل بری بودن و یا در پناه سدهای کوهستانی قرار گرفتن تعدادی از چاله های داخلی ایران، نقش پرفشار جنب حاره ای را تشدید و تقویت نموده است؛ به طوریکه در نامساعدترین شرایط در مشرق ایران، بیابان لوت را به عنوان یکی از خشنترین چهره های بیابانی دنیا ظاهر ساخته است؛ بنابراین ناهمواری ها به دو صورت متضاد در تعدیل و یا تشدید کم آبی در ایران نقش دارند. عامل ارتفاع نقش مثبت و امتداد ناهمواری ها در زمینه خشکی هوا نقش منفی را بر عهده دارند.

انواع کویرهای ایران -



الف- گروه A: کویرهای رسی: به استثنای کویر سبزواری که مخروط افکنه دلتایی دارد، بر روی سطح کویرهای این گروه غیر از صفحات رسی هیچ نوع پوشش دیگری دیده نمی شود. تعداد کویرهای متعلق به این گروه ۲۷ عدد است که برابر با ۱۴ درصد سطح کل کویرهای ایران می باشد. تشکیل کویرهای رسی ممکن است بر اثر تغییر شرایط هیدرولوژیکی، تغییر شرایط جوی، و یا تغییر شکل چاله، تغییر یابند.



ب- گروه B: کویرهای رسی خیس: کویرهای این گروه دارای صفحات رسی و حوزه خیس هستند. در واقع مواد تشکیل دهنده این کویرها با کویرهای رسی شبیه است، با این تفاوت که سطح قسمتی از آن (حوزه خیس) پایینتر از سطح آب زیرزمینی تابستانه است. تعداد کویرهای این گروه پنج عدد است. ۲ درصد سطح کل کویرهای ایران را شامل می شود. وسعت سطح آنها

بین ۱۷۰ تا ۴۲۵ کیلومتر مربع در تغییر است که مورد دوم آن به سطح کویر شمال غربی سیرجان تعلق دارد. کویرهای رسی خیس از کویرهای رسی و بر اثر بالا آمدن سطح آب زیرزمینی در سالهای اخیر به وجود آمده اند.



ج- گروه C: کویرهای رسی همراه با نمکزار: بطوریکه از عنوان فوق نیز بر می آید، سطح این کویرها از صفحات رسی و نمکزار پوشیده شده است و کویر میدان لوار (۵۴) از جمله این کویرها است. تعداد این کویرها در مجموع ۷ عدد می باشد که ۱۲ درصد تعداد کل کویرها است و وسعت سطح کویرهای این گروه بین ۱۶۲۵ - ۱۱۵ کیلومتر مربع در تغییر است. کویرهای رسی همراه با نمکزار عموماً در چاله و آبخیزهایی قرار دارند که دارای سنگهای دوره میوسن و بدون شک تبخیری هستند.

جاذبه های گردشگری بیابان و کویرهای ایران -

رشته تپه های ماسه ای به هم پیوسته کشور مانند ریگ جن (در جنوب دشت کویر)، ریگ شتران (بین طبس و یزد)، ریگ دهلی (سرراه بم به سمسور در بلوچستان)، ریگ اسپکه در بلوچستان، ریگ کاشان (آران و بیدگل) و دیگر رشته تپه های ماسه ای طولی (ریگها) از معروفترین جاذبه های گردشگری بیابان و کویر ایران هستند؛ اما در مناطق مختلف خشک و بیابانی دیگر انواع تپه های ماسه ای به اشکال مختلف (هلالی شکل، شمشیری شکل

و ...) وجود دارند که هم از اشکال زیبا برخوردارند و هم تمام نشدنی (منابع طبیعی تجدید شونده) اند؛ زیرا جایگزین می‌شوند و از بین نمی‌روند؛ بنابراین، ماسه‌های بادی هم از منابع مهم اقتصادی (منابع طبیعی تجدید شونده) و هم از عوامل مهم و اشکال زیبای جاذبه توریستی هستند، ضمن آن که تپه‌های ماسه‌ای محل اسکی بیابانی نیز هستند. بهترین موقع برای دیدن این کویرها و ترتیب دادن برنامه گردشگری برای آنها، اواخر تابستان و فصل پاییز قبل از آغاز بارندگی است زیرا در طول دوره خشک و گرم تابستان املاح در سطح زمین تجمع کرده و بلورهای مختلف نمک با اشکال مختلف، جلوه‌ای بسیار زیبا می‌بخشند.

– کویر مرنجاب

کویر مرنجاب بر سر راه تاریخی ابریشم واقع شده است و همیشه پذیرای گردشگران خارجی و داخلی در فصول خنک سال است. امنیت این کویر در مقایسه با سایر کویرهای ایران چون کویر لوت و چهار فصل بودن و اعتدال نسبی دمای آن تنوع جاذبه‌های گردشگری و تنوع گونه‌های جانوری و گیاهی به این منطقه حالت ویژه‌ای داده است. دریاچه نمک به عنوان یکی از مهمترین جاذبه‌های کویر مرنجاب با وسعتی به طول و عرض ۲۵ و ۳۰ کیلومتر نگین سپیدرنگ کویر است. حجم دریاچه حاصل چندین هزار سال ورود آب شور رودها و سیلابهایی است که نمک خاک شور منطقه را در خود حل کرده است. در میان دریاچه نیز همان جزیره سرگردان معروف است، در حاشیه جنوبی دریاچه نیز کاروانسرا قرار دارد، در فاصله ۱۲ کیلومتری شرق کاروانسرا نیز تپه‌های شن روان وجود دارد که تا دوردست به سمت شرق گسترده شده است. این تپه‌ها که به بند ریگ معروفند در بهار پوشش گیاهی زیبایی دارند؛ زمانی که دانه‌های شن با وزش باد حرکت می‌کند مناظر بدیعی را پدید می‌آورد. یکی از دیدنی‌های کویر مرنجاب منطقه چاه دستکن است. سطح آب این چاه حدود ۲ متر است. با وجود اینکه این چاه در فاصله بسیار نزدیک با بزرگترین نمکزار ایران قرار دارد، آب شیرین و گواری دارد. برخی بر این عقیده‌اند که امام رضا (ع) در سفر خود از بغداد به خراسان وقتی از این منطقه عبور می‌کرده است، دچار تشنگی شدیدی می‌شود و این چاه را با دست خود حفر می‌کند شیرین بودن آب این چاه با وجود نزدیکی آن به شوره زار دلیل نسبت این چاه به امام رضا (ع) است.

– موقعیت اقلیمی، جغرافیایی و دسترسی

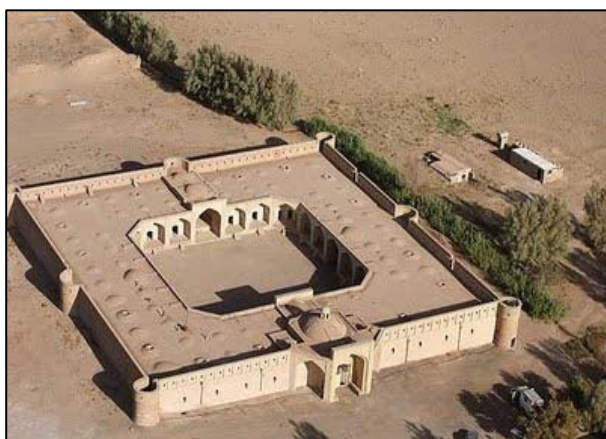


در منطقه کویری آران و بیدگل، باد مثل هر منطقه کویری دیگر، یک عامل تعیین کننده اقلیمی است. باد، هم در شکل دهی به وضعیت طبیعی کویر و هم در شیوه زندگی انسان بیابان نشین تأثیر تعیین کننده دارد. بادهای نامطلوب بزرگترین آفت کویر و باد مطلوب، نسیمی است که کویر تفتیده را شاداب و با طراوت می‌کند. در این منطقه جز دو باد شهریاری و باد شمال، سایر بادهای چون

باد خراسان، باد قبله، باد طوفان، باد سیاه و بویژه باد لوار از بادهای نامطلوب محسوب می‌شوند. در منطقه آران و

بیدگل همه چیز شکل و نمود کویری دارد و هر پدیده ای، طبیعی یا انسانی، آیین کویر است. جاده آران و بیدگل به مرنجاب و دستکن یکی از راههای ارتباطی بوده که اصفهان را به شهرهای کاشان، یزد، مشهد و تهران متصل می ساخته است. در زمان صفویه مسیر اصفهان (پایتخت) و مشهد از اهمیت خاصی برخوردار بوده است. مسیر مرنجاب، اصفهان را از طریق کاشان به جاده سنگفرش اصفهان- مشهد متصل می ساخته است. این مسیر از گرمسار به طرف پایین منحرف شده و تا سیاه کوه ادامه می یابد و به جاده دستکن متصل می شود. دستکن در ادامه مسیر مرنجاب، محل انشعاب جاده ای بوده که کاشان را به گرمسار و ورامین مرتبط می ساخته و شاخه ای به طرف اردستان و شاخه ای به جانب یزد ادامه می یافته است. مجموعه این مسیرها به عنوان جاده های فرعی برای اتصال به جاده ابریشم در بخشی که دامغان را به ری متصل می نموده، عمل می کرده است.

– کاروانسرای مرنجاب



کاروانسرای مرنجاب در موقعیت جغرافیایی 34° و $7'$ عرض جغرافیایی و $48'$ و $51'$ طول جغرافیایی، در ارتفاع ۸۱۰ متری از سطح دریای آزاد در حاشیه جنوبی دریاچه قم واقع شده است. برای رفتن به کاروانسرای مرنجاب باید از تهران به قم و سپس به کاشان رفت و از آن جا به سمت شمال شرق به سوی شمالی ترین شهر کویری استان اصفهان، آران و بیدگل حرکت کرد. نام کاروانسرا بر اساس نام

منطقه که به کویر مرنجاب شهرت دارد گذاشته شده است. مرنجاب از شرق به دشت کویر و از جنوب شرقی به دو کوه یخاب و کوه لطیف منتهی می شود. نقشه کاروانسرای مرنجاب مربع شکل است. کاروانسرا از چندین اتاق و شاه نشین تشکیل شده که به دور حیاطی در ابعاد 20×30 متر قرار دارند. کاروانسرا با گچ و آجر ساخته شده و دارای اتاقها و اصطبلهای متعدد و ۶ برج است. در ضلع جنوبی کاروانسرا استخر آبی در ابعاد تقریبی 4×10 متر قرار دارد. آب این استخر از چشمه ای که در زیر خود آن وجود دارد پر می شود که آب مصرفی کاروانسرا نیز از همین چشمه است. وجود چنین چشمه پر آب و زلالی به همراه چندین درخت بلند قامت در میان کویری خشک، نعمتی بس بزرگ و شگفت انگیز است که موجب حیرت و تعجب مسافرانی است که به این کاروانسرا می آیند. کاروانسرای مرنجاب یکی از مهم ترین رصدگاه های ایران است که عاشقان آسمان را از نقاط مختلف کشور به سوی خود جلب می کند. گروه های نجومی در بام کاروانسرا مستقر می شوند و تلسکوپها و دوربینهای دوچشمیشان را به سوی آسمان نشانه می روند تا بتوانند زیباییهای آسمان را در سکوتی زیبا رصد کنند. دمای هوای منطقه در نیمه دوم سال به صفر درجه و به ندرت به یکی، دو درجه زیر صفر هم می رسد. در فاصله تقریباً ۱۲ کیلومتری از شرق کاروانسرا، تپه های روان شنی وجود دارد که از جاذبه های بسیار زیبای کویر مرنجاب است.

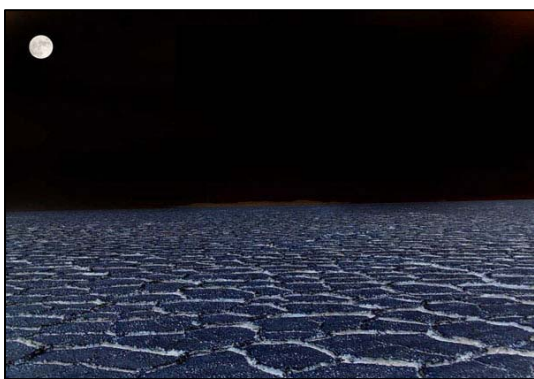
- تپه‌های شن روان



تپه‌های شن روان (رملی) بسیار در کویر مرنجاب موجود است و پیاده روی بر روی تپه‌های شن خالص که هیچگونه سنگ و شی زائدی در آن وجود ندارد تجربه‌ای جدید است و از آن جالب‌تر اینکه ماسه‌های رو به آفتاب گرم و مطبوع اند و ماسه‌های رو به سایه خنک و مرطوب. ساحل تپه‌ها شنی در فاصله ۱۰ کیلومتری شرق کاروانسرا آغاز شده و تا چشم کار می‌کند رو به سمت

شرق گسترده شده است. این تپه‌های دارای پوشش گیاهی خاص خود هستند که زیبایی تپه‌ها را دوچندان کرده است. نکته جالب توجه، ریشه‌های درختچه‌ها و بوته‌ها است که به‌دلیل کمبود آب، در برخی موارد تا ۱۰ متر نیز به اطراف کشیده شده است تا بلکه قطره‌ای آب بیابند.

- شب‌های کویر



شب‌های کویر، شب‌هایی است که زیبایی آن وصف ناشدنی است، تماشای آسمان کویر در سکوت وهم‌انگیز آن یکی دیگر از جاذبه‌های کویر مرنجاب است و کمتر کسی را می‌توان یافت که شبی را در زیر آسمان پر ستاره کویر ننشسته باشد و از زیبایی ستارگان لذت نبرده باشد. می‌توان با بردن یک کتاب ساده نجومی و یا یک نقشه آسمان ساده هم از زیبایی‌های آسمان شب

استفاده کرد یا با استفاده از گروه‌های رصد ستارگان با تلسکوپهای حرفه‌ای، اطلاعات بسیار خوبی از ستارگان و کهکشان راه شیری به دست آورد تا لذت دیدن آسمان زیبا دوچندان شود.

- دریاچه نمک



این دریاچه در اکثر فصول سال خشک است که حاصل چندین هزار سال ورود آب شور رودها و سیلاب‌های منطقه است، نمک موجود در خاک را در خود حل می‌کند. این نمک پس از تبخیر در این دریاچه به جای می‌ماند. نمکهای باقی مانده بر کف دریاچه با هر بارش باران و با تبخیر مجدد رطوبت موجود در نمک، کرت بندی بسیار زیبا و دیدنی ایجاد می‌کنند که دایم در حال تغییر و تحول

است. پیاده روی بر روی این کرت‌های نمک و شنیدن صدای خرد شدن بلورهای نمک را مطمئناً در هیچ جای

دیگری به جز نمکزار نمی‌توان تجربه کرد. دریاچه نمک دقیقاً در شمال کاروانسرا واقع شده است که ساحل آن از کاروانسرا در حدود ۳ کیلومتر فاصله دارد.

- جزیره سرگردان



جزیره سرگردان تپه ای است که در دریاچه نمک قرار دارد. برای رسیدن به این جزیره که در نزدیکی ساحل جنوبی دریاچه خشک نمک قرار دارد، باید مسیر کاشان به آران و بیدگل را طی کرد و سپس وارد جاده خاکی مرنجاب شد. پس از طی مسافتی در حدود ۳۵ کیلومتر وارد دریاچه شد و سپس با طی مسافتی در حدود ۱۵ کیلومتر در داخل دریاچه به جزیره سرگردان رسید.

این جزیره که بلندترین نقطه آن در حدود ۸۰۸ متر بالاتر از سطح دریای آزاد است از سنگهای متخلخل آتشفشانی تشکیل شده است و عاری از هرگونه پوشش گیاهی است. مناظر دریاچه نمک از فراز این جزیره آنچنان بدیع و زیباست که هر بیننده ای را مجذوب خود می نماید.

اطلاق نام سرگردان به این خاطر است که هنگامی که از فاصله دور به این جزیره نگاه می کنید دو انتهای جزیره در افق محو می شوند و منظره ای مانند کشتی سرگردانی در دریای بیکران کویر پدید می آورند. محو شدن دو انتها به علت گرمای شدید منطقه و در نتیجه آن خطای دید و شکست نور است. پیشینیان معتقد بودند که این جزیره دائماً در حال حرکت است و از جایی به جای دیگر نقل مکان می کند. به دلیل وجود سراب در سطح دریاچه این جزیره را در حال حرکت خواهید دید و ناخود آگاه احساس خواهید نمود که جزیره در جای ثابتی نیست و سرگردان است. در دو انتهای جزیره دو چاه قرار دارد که برای لرزه نگاری زلزله تعبیه شده و دستگاههای لرزه نگار در آن نصب شده است.

- کویرنوردان ایران

ایرانیان در گذر تاریخ سفرهای خود را ثبت نکرده اند. این مسئله در سفر کویرنوردان ایرانی در طول تاریخ به کویر نیز صادق است و پیش از آنکه مناطق کویری توسط جهانگردان خارجی کشف شود، بومیان منطقه بارها و بارها از کویرهای ایران گذر کرده اند؛ ولی آنها گزارشاتی از عبور خود از کویر را - به هر دلیلی - ثبت و ضبط نکرده اند. در اینجا به کویرنوردان شهیر کویرهای ایران به صورت کلی اشاره می شود که تعداد زیادی از آنها را جهانگردان خارجی شکل می دهند که یادداشتهای و اسناد ارزشمندی از این مناطق را برجای گذاشته اند.

آلفونس گابریل



دکتر آلفونس گابریل در سال ۱۸۹۲ در اتریش به دنیا آمد. آلفونس یک پزشک جغرافیدان و جهانگرد بود که سفرهای متعددی به کویرهای ایران در سالهای ۱۹۲۷-۸، ۱۹۳۳ و ۱۹۳۷ انجام داد. حاصل این سفرها پنج کتاب است که معروفترین آنها "عبور از صحاری ایران" است که توسط دکتر پرویز رجبی به فارسی ترجمه شده است. دکتر آلفونس گابریل در دیدار از کویرهای ایران،

جذابیت کویر را اینگونه تشریح می کند: «کویر کسی را که یکبار گرفتار افسونش شود دیگر هرگز رها نخواهد کرد». در عکس فوق دکتر آلفونس گابریل به همراه همسرش اگنس کومر در روستای عروسان قابل رویت است. به تازگی مجموعه ای تلویزیونی مستندی توسط دو کشور ایران و اتریش در جهت زنده نگاه داشتن نام آلفونس گابریل تهیه شده است.

سون هدین

هدین بیش از ۲۰ سال از عمر خویش را در صحرای آسیا گذرانید، و طی این سالها، دورافتاده ترین نقاط صحرای و دشتهای آسیا را در نوردید و حاصل جستجوهای جسورانه خویش را در ۶۵ جلد کتاب و صدها گزارش علمی در شاخه های جغرافی، تاریخ و باستانشناسی به اطلاع جهانیان رسانید. همچنین اسناد سیاسی و اطلاعات استراتژیکی ذیقیمتی برای دولت متبوعش به ارمغان برد، که در میان آن می توان به گزارشاتی درباره ایران دست یافت.

مارکوپولو

مارکوپولو، جهانگرد ونیزی حدود ۷۰۰ سال پیش به چین سفر کرد و از نزدیکان خان مغول قوبلای قاآن، جانشین چنگیزخان شد و از طرف او مأموریتهای سیاسی زیادی به او محول گردید. مارکوی جوان سرانجام پس از ۱۷ سال اقامت در چین از سوی خان مغول مأموریت یافت. مسیر حرکت مارکو در ایران، از شمال به سمت جنوب بود. تبریز، نخستین شهر بزرگ ایران بود که مارکو با آن روبه رو شد. ابهر، ساوه، قم، کاشان، یزد، کرمان، جیرفت و طبس از جمله شهرهایی است که در سفرنامه ی مارکوپولو و در مستندات تاریخی، وضعیتشان در آن روزگار به تفصیل شرح داده شده است و چنانکه دیده می شود نیمی از مناطق مذکور کویری هستند.

پیترو دلاواله

پیترو دلاواله، جهانگرد معروفی است که در سال ۱۰۲۶ و ۱۰۳۳ به ایران آمده و از نقاط مختلف ایران از جمله کویرهای ایران دیدن کرده است. پیترو دلاواله سیاح و گردشگر ایتالیائی از جمله جهانگردانی است که خاطرات سفرنامه های خود را در بازدید از کشورها به رشته تحریر درآورد. وی از خود سفرنامه بسیار پر ارزش

درباره ترکیه، ایران و هند باقی گذاشت که مقام ارزنده ای در کتب تاریخی ایران دارا می باشد سفرنامه پیترو دلاواله به مشرق زمین به سه قسمت تقسیم می شود: ترکیه، ایران و هند که تمام این سفرنامه به صورت نامه های متعددی است که وی از مشاهدات خود در مشرق زمین نوشته است و بدون شک یکی از جالبترین سفرنامه هایی است که تا به حال نوشته شده، زیرا حس ملاحظه این جهانگرد واقعاً کم نظیر است و با چنان دقت و ظرافتی صحنه های مورد مشاهده خود را شرح می دهد که خواننده تصور می کند خود ناظر آن صحنه ها بوده است.

دکتر پرویز کردوانی

پرویز کردوانی متولد ۱۳۱۰ در روستای مندولک گرمسار است. او مطالعه میدانی خود روی مناطق کویری ایران را با جدیت فراوان دنبال می کند و اکتشافات منحصر به فردی در ارتباط با جغرافیای طبیعی بیابان لوت ایران دست یافته است. از آن جمله است اصرار به مدعای گرم ترین نقطه کره زمین در بیابان لوت ایران و اثبات آن. از افتخارات علمی دکتر کردوانی از این قرارند: چهره ماندگار علمی کشور، برنده جایزه «مهرگان علم» به خاطر تألیف بهترین کتاب سال در زمینه محیط زیست، عضویت در بنیاد مطالعات آسیایی، شبکه آب خاورمیانه، عضو هیأت امنای صلح سبز، رئیس کمیته بیابان زدایی انجمن متخصصان محیط زیست ایران، تألیف بیش از ۲۰ جلد کتاب و ده ها مقاله علمی به زبان های فارسی، انگلیسی و آلمانی و سخنرانی های متعدد در مجامع علمی داخلی و خارجی.

دکتر علی پارسا

علی پارسا متولد ۱۹۵۱ در تهران است. وی دوره متوسطه را در دبیرستان البرز گذراند و سپس تحصیلات عالیه را در دانشگاه صنعتی شریف به پایان رساند. مدارک تحصیلی پارسا عبارتند از:

Scientific and Technical Applications

Programmer/Analyst

Computer Graphics Programmer

Remote Sensing Software Specialist

Software Engineering Consultant and Manager

علی پارسا جزو نادر افرادی است که توانسته اند از کویر ریگ جن به سلامت عبور کنند. ریگ جن قسمتی از کویر مرکزی ایران است که به دلیل دارا بودن باتلاقهای فراوان و عدم وجود چشمه های آب جزو صعب العبورترین مناطق کویری جهان محسوب می شود. در دایره ای به شعاع پنجاه کیلومتر هیچ جنبه ای وجود ندارد. گذشتگان معتقد بودند هر کس پا به این سرزمین نفرین شده بگذارد هرگز باز نخواهد گشت. سون هدین کویر نورد بزرگ سوئدی ۲ بار عرض این کویر را طی کرد. خواندن شرح سفر وی در کتاب کویرهای ایران خالی از لطف نیست. علی پارسا موفق شده است هفت بار از طول ریگ جن عبور کند.

گروه کویرنوردی کشیت

نام گروه از روستایی در حاشیه جنوب شرقی کویر لوت گرفته شده است. نقطه آغازین سفر پیاده تیم کویرنوردی کشیت در عبور از شنزار مرکزی لوت. گروه کویرنوردی کشیت تاکنون سفرهای متعددی به نقاط

کویری ایران انجام داده است. وجه تمایز این گروه نسبت به سایر کویرنوردان، عبور از کویرهای ایران به صورت پیاده می باشد.

این گروه به عنوان نخستین گروه کویرنورد می باشند که در مدت ۳ روز از قلب کویر ریگ جن عبور کرد. از دیگر سفرهای این گروه می توان به عبور پیاده از کویر دق سرخ، عبور پیاده از پارک ملی کویر از مسیر جاده سنگفرش گرمسار، عبور پیاده از کویر مرکزی ایران از مسیر طرود به عروسان، عبور پیاده از ریگزار مرکزی لوت (۲ بار) و عبور از مرکز ریگ جن اشاره کرد. هدف اصلی این گروه از کویرنوردی علاوه بر دیدن مناطقی بکر از کویرهای دست نخورده ایران دست یابی به سقف توانایی های انسان در عبور از این مناطق خشن اما جذاب می باشد.

بخش چهارم

**همگام با دکتر کردوانی در
کویر مرنجاب**

سومین دوره کویرنوردی و کویرشناسی دانشجویان ایران، علیرغم تمامی کمی ها و کاستی‌هایش، حسنی بزرگ داشت و میهمانی بزرگتر و آن همپایی، همگامی و هم کلامی با استادی بود که ریشه نیاکانی اش را باید در شنهای روانِ اصالت، ستواری، بلندهمتی و بلندنظری جست و دستاوردهای علمی اش طرفه برگهای سبزی هستند در گستره ی بی انتهای کویر. گویی قلم عالمانه اش را کویر پیر مسحور خود کرده و به آن شادابی و نشاط جوانی بخشیده است. نوشته های زیر، تنها اندکی از خوشه چینی هایمان است از خرمن بسیار داشته ها، دانسته ها، نکته سنجی ها، راهکارها و تجربیات استاد بی بدیل کویرشناسی ایران.



متولد ۱۳۱۰ در گرمسار، فرزند حسین علی کردوانی ملقب به بلوکباشی، تحصیلات ابتدائی تا کلاس نهم در گرمسار و اخذ دیپلم از مدرسه فرانسویها (دبیرستان رازی) در تهران، تحصیلات عالی در آلمان و انتقال یک تن خاک از کویرها (نمکزارها)ی ایران به آلمان برای گذراندن دکتری در باره "تأثیر انواع کودهای شیمیایی و حیوانی بر محصولات کشاورزی در خاکهای تحت تأثیر نمک(اراضی شور و قلیائی)".

احراز رتبه اول در بین تمامی دانشجویان رشته کشاورزی در آلمان در سال ۱۹۶۶ (۱۳۴۵) و دریافت جوایز به همین مناسبت از مقامات مربوط در آلمان و ایران، مراجعت به ایران بلافاصله پس از چاپ شدن رساله دکتری و استخدام بنا به تقاضای خود به عنوان اولین عضو هیأت علمی دانشکده جدیدالتأسیس کشاورزی و دامپروری رضائیه (ارومیه) ۱۳۴۵، انتقال به گروه آموزشی جغرافیا دانشگاه تهران ۱۳۴۷/۱۲/۲۸. سمتها با حفظ وظایف آموزشی: مدیرکل دفتر مطالعات آموزشی دانشگاه تهران ۵۴-۱۳۴۸، رئیس مرکز تحقیقات مناطق کویری و بیابانی ایران ۵۸-۱۳۵۴.

تألیفات و مقالات علمی- پژوهشی: ۲۱ جلد کتاب، دهها مقاله علمی- پژوهشی چاپ شده به زبان فارسی- آلمانی و انگلیسی در مجلات معتبر داخلی و خارجی، بیش از یکصد فقره سخنرانی در مجامع علمی داخلی و خارجی، عضویت در چندین مجامع علمی داخلی و بین المللی مانند: شبکه آب خاورمیانه، بنیاد مطالعات آسیائی، عضو هیأت امناء صلح سبز(جبهه سبز)، رئیس کمیته بیابان زدائی انجمن متخصصان محیط زیست ایران، انجمن جغرافیایی ایران، عضو هیئت تحریریه و شورای انتشارات چندین مجله علمی- پژوهشی، اجرای چندین طرح تحقیقاتی درباره مناطق مختلف ایران به ویژه نواحی بیابانی و کویری، داوری دهها کتاب و صدها مقاله علمی و طرحهای تحقیقاتی، راهنمایی بیش از دویست فقره پایان نامه فوق لیسانس و ده فقره رساله دکتری دانشجویان دانشگاهها، راهنمایی دانشجویان در سفرهای علمی به تمام نقاط کشور عزیزمان و ۲۰ کشور خارجی، صدها فقره مصاحبه مطبوعاتی تلویزیونی، ماهواره ای و رادیویی داخلی و خارجی.

بنیان گذاشتن مرکز تحقیقات مناطق کویری و بیابانی ایران در سال ۱۳۵۴ و فراهم کردن امکانات برای گذراندن دهها پایان نامه کارشناسی ارشد و رساله دکتری در زمینه های مختلف پزشکی، کشاورزی، زمین شناسی و غیره با سفر به منطقه (تحقیقات صحرائی) که به پایان رسیده اند. تعمیر چند کاروانسرای شاه عباسی برای ایجاد پایگاه یا ایستگاه تحقیقاتی جهت استادان، دانشجویان و دیگر محققان و اظهارنظر درباره کلیه طرحهای ملی بزرگ، طرح تغییر آب و هوای مناطق خشک داخلی ایران از طریق شکافتن کوه البرز و نیز طرح ایجاد دریاچه در مناطق کویری و بیابانی، طرح ایجاد آبراه کشتی رو بین دریای خزر و خلیج فارس، طرح ایرانرود و ایجاد باران مصنوعی در نواحی بیابانی.

افتخارات کسب شده: همکاری دانشکده کشاورزی و دامپروری رضائیه یا ارومیه (دانشگاه فعلی ارومیه)، بنیانگذار مرکز تحقیقات مناطق کویری و بیابانی ایران وابسته به دانشگاه تهران (مرکز بین المللی همزیستی با کویر)، ۵ سال تحقیق در بیابان لوت ایران ۵۱-۱۳۴۷ و کشف جدید و منحصر به فرد در جهان در آن (گرمترین نقطه کره زمین به عبارت دیگر خیلی گرمتر از دیگر بیابانهای جهان، مانند کلوتها عارضه منحصر به فرد در جهان و دیگر ویژگیها)، احراز رتبه سوم در طرح کارائی علمی در بین تمامی ۱۳۶۷ نفر اعضای هیأت علمی دانشگاه تهران و مؤسسات وابسته در سال تحصیلی ۷۶-۷۳. انتخاب به عنوان شخصیت برجسته و مفاخر فرهنگی استان سمنان (زادگاه خود) در سال ۱۳۷۷ - احراز سه پایه ترفیع استادی در یک سال (دو پایه تشویقی به منظور قدردانی از فعالیتهای آموزشی و پژوهشی) در سال ۱۳۷۹ - دریافت جایزه کتاب برتر استان زادگان (سمنان)، آبان ۱۳۸۰، برنده جایزه "مهرگان علم" به خاطر تألیف بهترین کتاب سال ۱۳۸۰ از بین ۱۵۷ کتاب در زمینه محیط زیست - انتخاب به عنوان استاد نمونه دانشگاه تهران، ۱۳۸۰ - دریافت لوح تقدیر به خاطر "اهداء کننده نمونه کتاب" در سطح استان زادگاه، ۱۳۸۱ - انتخاب به عنوان عضو اصلی قطب علمی دانشگاه، ۱۳۸۱ - احراز رتبه ۲۹ استادی در سال ۸۲ و بازنشسته شدن در شهریور همین سال. انتخاب به عنوان چهره ماندگار علمی کشور در سال ۸۴ و تجلیل و قدردانی به مناسبت های مختلف توسط سازمانهای مختلف (بعد از بازنشستگی)

نظریه جدید: کویرها و بیابانها امروزه دیگر مایه بدبختی و عامل بازدارنده توسعه نیستند بلکه از عوامل مهم توسعه اقتصادی و جاذبه های گردشگری و منابع انرژی های نو (باد و خورشید) به شمار می روند. دکتر کردوانی مشفقانه و دوستارانه به دفعات دانشجویان را از مراکبشان پیاده می کردند و با شوقی وصف ناپذیر و انبوهی از دانایی، آنها را به عینه با مفاهیمی که آموخته بودند از جنس کویر و منابع طبیعی آشنا می کردند و دانشجویان بی اطلاع را نیز با داده های نابشان به این موضوع (کویر) رهنمون می کردند. گفته ها و رهنمودهای استاد، خود زندگی است که باید آموخت ...

- کویر و بیابان در ایران

تعاریف و تفاوتها

کویر و بیابان هر دو در مناطق خشک هستند. کشور ما جزو کشورهای خشک دنیاست و ۹۰٪ کشور ما خشک است؛ یعنی تقریباً از "گرگان"، "مینودشت" تا "آستارا" مرطوب است و بقیه کشور خشک است؛ یعنی در این مناطق میزان تبخیر و تعرق بالقوه بیشتر از بارش آن مناطق باشد و حال اگر بیشتر باشد چه اتفاق می افتد؟ اگر منطقه نمکزار باشد، کویر درست می کند و اگر نمکزار هم نباشد، بر اثر تبخیر زیاد پوشش گیاهی دیگر باقی نمی ماند. کویر و بیابان هر دو در مناطق خشک هستند؛ ولی دو چیز متفاوت هستند و فرق دارند و هیچ چیزشان هم به هم شبیه نیست. کویر و بیابان مثل شب و روز با هم اختلاف دارند و در کشور ما این دو را به جای هم می گیرند.



نکته ای دیگر را هم عرض کنم که ما یک "دشت کویر" داریم در جنوب "گرمسار"، "سمنان" که کویر نامیده می شود و یکی هم "بیابان لوت" است که هیچ شباهتی به هم ندارند. کشورهایی که کویر و بیابان دارند برای کویر و بیابان خودشان اسم دارند و همین است که از کشورهای اروپا و آمریکا، دانشمندانی که می آیند مثل "سِر اسپینگ"، "هدینگ" یا "گابریل"

که مراجعه می کنند، نمی آیند کویر را به انگلیسی ترجمه کنند و دقیقاً آنچه را که محلی ها می گویند را به کار می برند. ما به منطقه ای وسیع که گیاه نداشته باشد، می گوییم بیابان. عربها می گویند "صحراء" که در دیکشنری آنها هم نوشته و تاکید شده: (الصحراء): "الفضاء الوسیع و لا نبات فیه"؛ یعنی منطقه ای وسیعی که گیاه نداشته باشد. ما به نمکزار می گوییم کویر. تعریف کویر این هست که به زمینی گفته می شود که تحت تأثیر شدید نمک است که قابل رویش برای گیاهان زراعتی نباشد؛ به دلیل اینکه نمک آن زیاد است. عربها دیگر به کویر نمی گویند صحراء و می گویند "سبخ" و مانند سیخ می نویسند. الان ما از "عسلویه" به سمت "گله دار" که می رویم مردم می گویند: این زمین سبخی است یعنی کویری است. پس در ایران ما به نمکزار می گوییم کویر، عربها می گویند سبخ. ما به منطقه ی وسیعی که آب و گیاه نداشته باشد می گوییم بیابان و عربها می گویند صحراء. در انگلیسی به سرزمین وسیعی که آب و گیاه نداشته باشد می گویند desert. پس این شد کویر و بیابان. حال مناطقی هستند مثل "یزد" که بیابانی هست و ۱۰ قطعه کویر دارد و بیخود می گویند یزد کویری است. یعنی منطقه اش بیابانی است و خشک است و بارندگی اثر کمتر از ۱۰۰ میلیمتر است.

انواع کویرها

در تعریف کویر گفتیم زمینی که آنچنان تحت تأثیر شدید نمک است که قابل رویش برای زراعت نیست؛ ولی ممکن است که گیاهان غیرزراعی مقاوم به شوری در آن باشد مثل "گز"، "اشنون"، "خارشتر" و "نی" که در این صورت می‌گوییم کویرهای گیاه دار پس اول کویرها را به دو قسمت تقسیم می‌کنیم:

۱- کویرهایی که گیاه دارند

۲- کویرهایی که گیاه ندارند.

معمولاً "دشت کویر"، در اطراف خود دارای کویرهای گیاه دار است؛ ولی در قسمتهای مرکزی که آب کمتر می‌شود، هیچ گیاهی نیست و لخت لخت است. کویرهای بدون گیاه که وسط دشت کویر است و لخت لخت است و به دو دسته می‌شود؛ یک سری از آن املاح دارند. از انواع املاحی که خیلی مهم هستند. یک سری کویرها که بر حسب شکل ظاهری شان بسیار زیبایی دارند و مانند گل قالی می‌مانند؛ چنانکه در قالی انواع گلها را داریم، در کویر نیز انواع کویر داریم، مانند کویر سلفات سدیمی، کویر کلروسدیمی و اینقدر این کویر زیباست، مثل یک قالی قشنگ. کویر بسیار زیباست و هرکس برای آرامش اعصاب خود نیاز به یک قطعه کویر دارد. حال کویرهایی که گیاه دارند را می‌توانیم در زمینه‌های مختلف از آن استفاده کنیم. یک سری از آنها دارای بهترین غذا و علوفه برای شتر هستند. شتر خار شور و گیاه شور می‌خورد و به ما شیر شیرین می‌دهد؛ چراکه شتر مانند کارخانه‌ای است که نمک را دفع می‌کند و شیر شیرین و گوشت آن نیز شیرین‌ترین است و یا بز همچنین. ضمناً کویرها را تقسیم می‌کنیم به:

۱- کویرهای شور

۲- کویرهای قلیایی

کویر شور کویری است که اگر آب در آن بستیم، آبش می‌رود و نمکش می‌ماند؛ مانند برنج آبکش که می‌توان آب ریخت تا نمکش برود؛ ولی کویر قلیایی مانند برنج دم کرده است که اگر در آبکش بریزیم و رویش آب بریزیم نمکش نمی‌رود، کویر قلیایی همینگونه است و در زمستانها به صورت باتلاق در می‌آید و من آن را کویر بهرام گوری نامیده‌ام (کتابی نوشته‌ام که دو بار چاپ شده است به اسم کویر(نمکزار)بزرگ مرکزی ایران و راههای بهره برداری آن و در این کتاب این کویر را کویر بهرام گوری نامیده‌ام)؛ به این دلیل که چون این شعر را شنیده‌اید: "بهرام که گور می‌گرفتی همه عمر/ دیدی که چگونه گور بهرام گرفت". به نظر من گور بهرام را نگرفته و کویر باتلاقی او را در دام انداخته است. به ما نیز زمانیکه جوان بودیم در هنگام شکار می‌گفتند مواظب کویرهای باتلاقی باشید؛ چراکه در کویرهایی که گیاه دارند و شور هستند، قسمتهایی هستند درحاشیه کویر که اینها در زمستان بسیار باتلاقی می‌شوند و هر چیزی که در آن برود مانند؛ آدم، شتر، اسب و ... فرو می‌رود و سرش بسته می‌شود و در این حالت باید خوابید و غلت زد و گرنه فرو می‌رویم؛ پس بهرام گور نیز پس از دنبال کردن شکار به صورت تنهایی در این کویر باتلاقی گیر کرده و فرو رفته و همراهان او هم او را نیافتند. پس این هم یک نوع کویر است.

ریگ، نبکا، تپه های ماسه ای و کویر مرنجاب

به رشته تپه های عظیم ماسه ای می گویند "ریگ". مثلاً اینجائیکه هستیم، می گویند "ریگ آران و بیدگل"، ریگی هست در "طبس" که به آن "ریگ شتران" می گویند یا "ریگ جن" در "دشت کویر" که می گویند شبها تنها در آنجا موسیقی می زنند یا در بم که "ریگ دهلی" داریم که می گویند تنها در آن دهل می زنند. مرنجاب دارای منطقه ی بیابانی نبکایی است؛ نبکا یعنی تپه هایی که روی آن گیاه وجود دارد که من نام آن را



عبور دانشجویان از میان تپه های نبکایی مرنجاب

گلدان بیابان گذاشته ام. نحوه ی شکل گرفتن آن اینگونه است که یک گیاه کوچک سبز شده، ماسه ای بر روی آن ریخته و پیوسته خواسته است که خود را بالا بکشد و در طی زمان رشد کرده و برگهایش ریخته است و الان به این صورت درآمده است. این تولدش است و مرگ نیز دارد و مرگش برایش فرسایش بادی و آبی است.

تپه های ماسه ای، تپه ی دنده ای شکل هستند که در جهت خلاف باد شکل می گیرند و هرچقدر اینجا را بکنی رطوبت دارد و حتی ممکن است به آب برسید.



در زمستان جانورانی مانند مارها به درون این ماسه ها می روند و در تابستان بیشتر بیرون هستند در تپه های رملی اگر شما شب بیاید و چراغ را روشن کنید، دنیایی از موجودات زنده را می بینید؛ از عقرب و مار و مانند آن و معمولاً مارها در این منطقه با روباه ها درگیر می شوند و رد پای آنها را می توان دید.

دریاچه نمک و جزیره سرگردان (کویر مرنجاب)

دریاچه وسیع که تقریباً 15×30 کیلومتر است که توده ای آذرین آتشفشانی در آن است با ۸۰۰ متر ارتفاع و هرکه آنجا می رود باید از یک کیلومتری و ۵۰۰ متری جلوتر نرود؛ چون ممکن است ماشین را فرو ببرد. دریاچه ی نمک هیچ برجستگی ندارد و امکان حرکت با سرعتهای بالا مثلاً ۲۰۰ کیلومتر در ساعت وجود دارد. ماشینهایی هستند که آنجا می روند برای استخراج نمک، نمک در جایی استخراج می شود که آب باشد؛

چون این دریاچه نمک است، کلرودسديم و رس. طبيعاً در موقع برداشت رس هم آميخته با آن است. پس زمانیکه حدود ۲۰ سانت آب روی زمین باشد، توده ی نمک را با بیل مکانیکی بلند می کنند و آب و رس شسته می شود و می رود و نمک را بر می دارند به خاطر ارزش زیاد به کشورهای چين ژاپن می برند.

– کاروانسرا و قلعه ها



از اصفهان تا ری هر ۳۰ کیلومتر، یک کاروانسرا وجود دارد؛ مانند کاروانسراهای کاشان، چاه گبری، مرنجاب، شاه عباسی در پارک ملی کویر که یک راه به سمت ورامین و شهرری بوده و بخشی هم به سمت گرمسار و خراسان و از این نوع کاروانسرا به تعداد ۹۹۹ عدد در تمام ایران ساخته شد(شاه عباس معتقد بود ۹۹۹ بیشتر از ۱۰۰۰ است) و این کار را برای گسترش عمران و آبادانی و حمل و نقل انجام داد.

کاروانسرای مرنجاب



کاروانسرای مرنجاب از جمله این کاروانسراهاست که یک قنات دارد که قناتش آب شور دارد؛ ولی آب شیرین این چاه از زمان شاه عباس(در زمان شاه عباس در هر ۳۰ کیلومتر یک کاروانسرا بوده است) از چاه دستکن است و چاه مالی هم به آن می گویند. قسمت شمالی کاروانسرا به دلیل به توپ بسته شدن کلاً تخریب شده

بود و در سال ۱۳۵۴(زمانی که مرکز تحقیقات کویر را بنیان گذاشتیم) آن را تعمیر کردم(درکنار کاروانسراهای ده نمک در مسیر گرمسار- سمنان، کاروانسرای هجیب بین بوئین زهرا و ساوه) و امکاناتی نظیر اتاق برای استاد، اتاق برای دانشجو، دستشویی، محلی برای سنگهای این منطقه، محلی برای گیاهان این منطقه و ... تا با این امکانات دانشجو مجبور نباشد برای اقامت به کاشان برود. در تعمیر اماکنی چون کاروانسرای مرنجاب باید دقت کنند تا تعمیری که صورت می گیرد بر اساس الگوی قدیمی آن باشد و امکانات این مناطق برای توریست افزوده شود. در حال حاضر این کاروانسرا دارای شاه نشین، نشیمنگاه شترخوان(برای زمستان) ساریان خواب، اتاقهای مجزا برای توریستها و ... است.

قلعه شجاع آباد



قلعه "شجاع آباد" (در مسیر کاروانسرای مرنجاب): این قلعه چند برج دارد برای دیده بانی و دروازه های مختلف و سوراخهایی که داخلش چوب است برای بستن اسب موسوم به "آخوربند" که در دیوارها ایجاد شده است. آخورهایی در کنارش برای خوراک اسب ایجاد شده است. چون بارندگی منطقه کم است،

این قلعه ها از بین رفته است باد زرات ریز ماسه را در کنار دیوارها جمع می کند. سرعت باد در اینجاها کم است؛ ولی در جاهایی مثل زابل به ۱۴۰ کیلومتر در ساعت می رسد. در این قلعه نظامی، حدود ۳۰۰ نظامی به فرماندهی "نایب حسین یاغی" که "نایب حسین کاشی" هم معروف بوده و پسرش "ماشاءاله خان" در اینجا مستقر می شوند و حکومت رضاشاه برای اینکه حکومت کاشان را متصرف بشود از این مسیر (مسیر ری به اصفهان) عبور می کردند و میرزا حسین و ماشاءاله خان از این قلعه حمله می کردند و نیروهای دولتی را به رگبار می بستند (هنوز جای تیر و گلوله بر دیوارهای قلعه هست) و "رضاشاه" با نیرنگی این قلعه را بعدها می گیرد^۱. معمولاً در قلعه را شبها می بستند و "آبیار" و "دشتبان" بیرون قلعه بودند. چون منطقه خشک است، پس موریانه زیاد دارد و دیوارها تماماً لانه موریانه است و به دلیل وجود موریانه ها درها را آهنی می سازند (موریانه ها معمولاً چهارچوب را می خورند) و اگر درخت کاج باشد آن را موریانه نمی خورد؛ مثلاً در آمریکا که تا چند طبقه خانه ها را با چوب درست می کنند؛ به دلیل اینکه کاج، الوار خوب و هم اندازه می دهد و درخت کاج نه آنقدر مثل گردو سفت است و نه مثل تبریزی اینقدر سست است. این مناطق درخت کاج ندارند و در نتیجه این مشکل در اینجا هست.

۱- اطلاعات تکمیلی که توسط حسین میرزاجانی راهنما و بومی محلی ارائه شد.

- گیاهان کویر

مسیر به سمت کاروانسرای مرنجاب دریاچه بوده است؛ ولی ماسه بادی آمده و داخل دریاچه ریخته است و پوشش گیاهی ایجاد کرده مانند: "اشنان"، "سدروس" یا "رزمارینوس" و دلیلی که شترها در این بیابان هستند، این است که چون ماسه در اینجا وجود دارد، گیاه سبز شده است و اگر ماسه نبود، گیاهی سبز نمی شد و چون لب دریاچه است خاک آن قلیایی است و "اشنون" رشد می کند(در



قدیم اشنون یا چوبک بهترین ماده شوینده بود، "چوبک" را می گرفتند و می کوبیدند و لباس را با آن می شستند و گاه این گیاه را می کردند و به تعداد زیاد آتش می زدند و از آن ماده ای به نام "کریا" یا "قلیا" به دست می آمد و چون ماده ی قلیایی بود، برای قالی بافی و مانند آن به کار می رفت. اشنون بهترین ماده ی شوینده است و به نظر من الان هم باید استفاده کنند؛ برای نمونه شستن ماشینهایی که ۱۵۰-۱۰۰ میلیون تومان قیمت آنهاست با این مواد شیمیایی موجب می شود که رنگشان خراب شود. در قدیم برای شستن خود چیز خاصی وجود نداشت؛ ولی برای شستن لباس بهترینها را داشتیم. برای ظرف شستن از گل و گرد آجر برای طبقه اعیان و اشراف استفاده می شد). پس اگر می خواهیم در کویرهایمان که گیاه ندارد، گیاه رشد کند باید ماسه در آن ریخته شود تا گیاهدار شود و همین کویر قابل عبور نبود و ماسه باعث شده که قابل عبور شود چون در هنگام بارندگی ماسه نمی گذارد آب نمک بالا بیاید؛ بنابراین ماسه دو کارکرد دارد ۱-پوشش گیاهی ایجاد کرده ۲- امکان عبور ایجاد کرده است. ما در سال ۱۳۴۵ که اینجا می آمدیم و سال ۱۳۵۴ که کاروانسرا تعمیر شد. ماسه ها آن سمت بود و جلوروی کرده است.

انواع گیاهان مرنجاب

گیاه بومی این منطقه "سف" است که دامها آن را می خورند و در کنار اینها درختانی هستند که برای جلوگیری از حرکت ماسه کاشته شده اند به نام "تاق" که تماماً دست کاشت هستند. ضمناً قنات که در فاصله



های ۲۴ و ۲۵ متر به صورت رشته ای ایجاد شده است و هنگامی که سرش بسته شده باشد و گل و لای جدید نداشته باشد می فهمیم خشک شده است و به چه علت خشک می شود؛ چون در طول این مسیرها صدها حلقه چاه زده اند و آب دیگر به اینجا نمی رسد و هندوانه کاری در اینجاها صورت می گرفت که الان دیگر نمی شود.

گیاه دیگر "خارشتر" با توجه به اینکه وضع کشورمان از نظر علوفه مساعد نیست، اهمیت این گیاه بسیار است. نام لاتین این گیاه *Alhagi marurorum* است و این گیاه به شکلی است که پاییز که می شود از روی خاک خشک می شود و چه استفاده بکنید و چه استفاده نکنید از زیر باز جوانه می زند. پس می توان در پاییز قبل از اینکه خشک بشود، اینها را بچینیم و به عنوان بهترین علوفه برای دامها ببریم و متأسفانه به علت بیابان زدایی و ... از چیدن آنها جلوگیری می شود؛ در صورتیکه درست نیست، چون این خود خشک و کنده می شود. علوفه خوبی است و شتر و بز از آنها خوب می خورند. شتر هنگامی که خار را می خورد، دهنش کف می کند و بسیار کیف می کند و صحیح نیست تا زمانی که ما از اینها داریم شتر را ببریم داخل روستا و غذایش را از خارج وارد بکنیم. از برگ "خارشتر" "ترنجبین" گرفته می شود. اگر به مناطق خشک و بیابانی بروید مثل یزد و قم و ... می گویند که پدران ما از "خارشتر" هندوانه به عمل می آورند. می پرسید چگونه؟! "خارشتر" را از روی خاک می برند، بعد ساقه را با نوک کارد کمی شکاف می زنند (مانند زمانی که پیوند می زنیم) و بعد تخم هندوانه را که کمی سبز شده است در درون آن (ساقه) قرار داده با پارچه می بندند و جوانه از رطوبت زمین استفاده کرده و هندوانه می دهد و جالب اینکه کسی نیز خود این کار را نکرده و می گویند پدران ما این کار را می کرده اند در صورتی که به نظر من این امکان ندارد، چون هندوانه با خارشتر از یک خانواده نیستند؛ انگار بخواهیم مرکبات را بر روی سیب پیوند بزنیم. این گیاهان (گیاهان کویر و کویر مرنجاب برای نمونه) آب زیادی را جذب می کنند و شب که هوا سرد می شود، آب تولید می کند که به آن می گویند بارندگی پنهان و این منجر به این می شود تا در جایی که ۱۰ سال بارندگی نشده؛ گیاهان سبز باشند؛ برای امتحان می توان در صبح چند دستمال کلینیکس در میان این بوته قرار داد و می بینید که خیس خیس می شود. پس کشاورزان قدیم می آمدند و در کنار این بوته ها هندوانه را می کاشتند و دانه هندوانه از این بارندگی پنهان استفاده می کرد و رشد می یافت و البته این مسئله در زمینهایی اتفاق می افتد که کمی گود یا به اصطلاح افتاده باشد تا بتواند رطوبت را جذب کند.

از دیگر گیاهان این منطقه:

" گیاهان دم گاوی" در تپه های ماسه ای می رویند.

بوته اسفند که هیچ گیاهی آن را نمی خورد و آخر فروردین غنچه می زند.

گیاه بادبادک که در ماسه می روید که خاصیت دارویی است.

جنگلهای تاق این مسیر (مرنجاب) که تماماً دست کاشت است که در سال ۱۳۴۸

کاشته شده از نوع تاق هالکسیون^۱ آمادو و هالکسیون پرسیکو. درخت تاق ریشه

اش تا ۲۶ متر پایین می رود و حتی ۱۰ سال هم بارندگی نشود، خشک نمی شود و موقعی خشک می شود که آفت بگیرد.



^۱ - haloxylon



پس این کویرها اول به عنوان مراتع برای بز و شتر می تواند استفاده شود و بعد به عنوان جاذبه ی توریستی، فصل بهار که می شود انواع گیاهان مانند "گز"ها که گلهای بنفش دارند. گیاهان شور سفید، رنگ سفید و گیاهان شور سیاه، رنگ سیاه هستند. گیاهان این کویرها در فصل بهار درست مانند جنگلهای شمال در

فصل پاییز هستند که یکی زرد است، یکی قرمز است و آبی و ... سوم اکثر گیاهان کویری یا دارویی هستند یا صنعتی و یا هم دارویی هستند و هم صنعتی که گیاهان صنعتی- دارویی نامیده می شوند.

- مسئله آب در مناطق خشک

ما سه منبع آبی داریم: ۱- بارندگی، مثلاً گیاهان مازندران حیاتشان به بارندگی بستگی دارد؛ مانند مرکبات، چای و ... ؛ منتها برای برنج علاوه بر باران نیاز به آب دارد. ۲- مناطقی داریم علاوه بر بارندگی، آب رود نیز دارند که همان آبهای سطحی هستند. ۳- مناطقی هم دارای منبع آب زیر زمینی هستند، مانند آران و بیدگل و یزد که اصلاً رود ندارند. رود مانند "حقوق" می ماند و منابع زیر زمینی مانند "پس انداز" و اکنون در این مناطق انگار از پس انداز خود دارند می خورند و از پس انداز دارند برداشت می کنند؛ بنابراین خیلی باید مراعات کنند برای اینکه منطقه دارای بارندگی خیلی کم دارد، کمتر از ۱۴۰ میلیمتر در سال و نمی تواند آب زیرزمینی(پس انداز) را تقویت کند؛ پس در این مناطق نمی توانند توسعه بی جهت بدهند؛ مثلاً باغ ۱۰ هکتاری ایجاد کنند. می توانند باغ یک هکتاری ایجاد کنند و به آن خوب برسند و بهره برداری مناسب کنند تا عواید ۱۰ هکتاری را بدهد.

الان متأسفانه تمام این شهرهای کوچک که بعداً می شوند شهرستان، سعی می کنند ادارات را بیاورند و وسیع کنند، دانشگاهها را وسیع کنند و بدیهی است همه ی اینها آب می خواهند و ای شرایط مانند آدمی می ماند که از پس اندازش کارخانه درست می کند، صنعت درست می کند، دانشگاه درست می کند و پس انداز بالاخره تمام می شود. پس در این مناطق باید خیلی حساس باشند. برای مثال در اصفهان، یزد، گرمسار(ولایت خود من) دانشگاهها را وسیع می کنند؛ پنج هکتار، ده هکتار، این کار گناه است. با این کار روستاها هم تخلیه می شوند. روستاییان به شهر می آیند و این کار جدول بندی، خیابان و ساختمان، تأسیسات ورزشی، فضای سبز و ... می خواهد. به هر حال چون باران نیست، از پس انداز(منابع زیر زمینی) استفاده می شود.

کویر اگر نزدیک نمکزار باشد و در آن چاه بزنیم آبش شور است و اگر ماسه ای باشد آبش شیرین است؛ مانند این سمت(مرنجاب) در کنار کوهی که به آن کافرکوه می گویند، آب شیرین دارد و قنات زده اند به واسطه ماسه ای بودنش. آبی که از کشیده شده زمین ماسه ای را در آبشخور می ریزند برای استفاده شتر و مانند آن و جزو تنها منبع آب است که ده ها شتر می چرند و از آن استفاده می کنند و پشه ها صبح و عصر در کنار این برکه ها جمع می شوند.

- راهکارها

معماری مناطق کویری

ساختمان سازی در مناطق کویری باید به صورت کريدوری باشد و پنجره ها داخل باشد تا آفتاب نگیرد و گرم شود و بین دو ساختمان باید فاصله کم باشد شبیه یک دالان. نکته ای دیگر آنکه به جای "سنگفرش" کردن نیز می توان "آجرفرش" کرد؛ برای نمونه اگر صبح یک آجر و یک موزائیک را در منطقه (آران و بیدگل) بگذاریم، برای ساعت ۲ بعد از ظهر، اگر ما با پای برهنه بر روی موزائیک راه برویم، پایمان می سوزد و اگر بر روی آجر برویم، پایمان نمی سوزد. در ارتباط با دیوارهای این مناطق، اگر دیوارهایمان را سیمان کنیم، سیمان فضای اطراف را گرم می کند. سیمان کردن دیوارها موجب می شود که با گرمای هوا داغ کند و نباید باشد. سیمان در کنار کرکره و شیشه به این می ماند که در هنگام ظهر در این مکان بخاری گذاشته باشند؛ چون همه تولید حرارت می کنند. به جای سیمان می توان از گچ استفاده کرد و به جای کرکره می توان از چوب استفاده کرد. درها باید چوبی باشد؛ چون این استفاده از این مصالح به این می ماند که لباس پشمی و نایلونی در تابستان بپوشیم؛ پس انسان باید لباسی بخرد تا در آن ناراحت نباشد. اگر دیوارها را آجر کنیم، این اتفاق نمی افتد و حتی پشت بام را هم باید آجر کنیم تا علاوه بر این کارکرد، بتواند آبهای باران را جمع کند و در یک انبار (که قبلاً تهیه شده است) قرار گیرد و از این آب می توان استفاده کرد. برای مثال این منطقه ۱۴۰ میلی متر در سال بارندگی دارد و در سال دیگر ۱۸۰ میلیمتر و ... و تهیه این انبارها یکبار برای همیشه است و از این اندک باران نیز می توان برای آبیاری فضاهای سبز استفاده کرد. ساکنان مناطق خشک به دلیل اینکه رود ندارند، باید از این راهکارها استفاده کنند.

بیابانزدایی، مقابله با گرد و غبار و تأثیرات آن

برای بیابان زدایی یعنی کاشتن گیاه باید گیاهانی را انتخاب کنند که چسبندگی ایجاد کند و خاک را محکم نگه دارد ولی گیاهانی مانند "اسکنبیل" یا "کالیگونوم" که در برخی نقاط مرنجاب کاشته شده اند این خاصیت را ندارند و ریشه هایشان در آمده است؛ ولی گیاهی مانند "آریستدای سبد" که خاک را محکم گرفته است و چسبندگی ایجاد کرده است و علوفه بسیار خوبی هم است و حتی تاق هم درخت تثبیت کننده نیست. پس گیاهانی مثل این باید کاشته بشود؛ ولی اشکال این درختها (آریستدای سبد) این است که در زمانی که هوا خیلی خشک باشد، دوام نمی آورد.

در ارتباط با بادهای غبارآلود که از عراق می آید و تنها راه حلش این است که ریگهایی مشابه ریگ اینجا را در آنجا بریزیم. بیابانها پوشش دارند که به آن پوشش بیابانی می گوئیم. باید از طبیعت استفاده کرد و از این پوشش بیابانی ریگ (صریر) برای جلوگیری از گردوغبار در عراق، اردن، زابل و ... استفاده کرد. شدیدترین باد و باران نتوانسته است ریگ را از اینجا بکند، چون این خود یک پوشش است. زمینهایی که ریگ دارد نه فرسایش آبی اتفاق می افتد و نه فرسایش بادی. باد تأثیری زیاد در از بین بردن پوشش گیاهی در این منطقه ندارد و بیشتر کم آبی و خشکسالی است. باد فقط سطح تعرق و تبخیر را بالا می برد. برای جلوگیری از

برخواستن غبارها، "مارچ پاشی" صورت می گیرد که در مورد این مسئله اشتباه است، چون مارچ سیاه است و ضریب حرارتی بالاتری می آورد و هوا را گرمتر می کند. اگر گیاهی هم باشد خشک می کند و در مارچ پاشی کسی حق ندارد رویش برود و هزاران هکتاری که مارچ پاشی می شود، طبیعتاً نباید کسی رویش راه برود. بوی بدی دارد و دو-سه سال بعد اثرش از بین می رود؛ مثل پشت بامی را که قیرگونی کرده ایم. در ضمن مارچ بسیار گران است، برای انجامش متخصص می خواهد. به جایش می توان از ریگ استفاده کرد و ریگ را هم می توان از رودهایی (مثلاً حدود ۱۰ رود به عراق می ریزد) که به آن مخروطه افکنه می گویند و یا امروزه سنگ شکن داریم که می توانند سنگها را بشکنند و به صورت ریگ در بیاورند.



برای جذب توریست، راههای منطقه باید درست شود(اشاره استاد به جاده کویر مرنجاب که این جاده را در سال ۱۳۵۴ با هزینه ۲۰۰ هزار تومان آن زمان انجام شد، چون ماسه پیشروی کرده بود و اجازه رفتن نمی داد) تا اتوبوس با سرعت مثلاً ۳۰ کیلومتر به اینجا نیاید. درآمد اینجا آفتاب و ماسه است، باید محلی باشد برای

ماسه تراپی. کسانی که اینجا می آیند استخر و جنگل نمی خواهد بلکه آفتاب و ماسه و نمک و دریاچه نمک می خواهند. هنگامی که در جنگل راه می روید، خسته می شوید، در ساحل دریا خسته می شوید؛ ولی در کویر نه. این مسائل را باید تبلیغ کرد.

توسعه فضای سبز در شهرهای کویری

در ارتباط با فضای سبز در مناطق کویری، چمنکاری به کلی اشتباه است و در جایی مثل گیلان اشکالی وارد نیست؛ چون از آب باران تغذیه می کند. در مناطقی مثل اینجا اصلاً آب وجود ندارد و نزدیک به کویر است و حساس است و اگر سطح آب بالا بیاید آب شور در آن پیشروی می کند. قدرت تصفیه کنندگی هوا توسط چمن، یک صدم درخت نیست. درخت به دلیل شاخ - شاخ بودن، به نسبت زمینی که چمن اشغال می کند، قدرت تصفیه کنندگی بسیار بیشتری دارد. چمن موقعی که بزرگتر شود. خود تبدیل به زباله می شود. چمن زمستان به خاطر سرما زرد است و در تابستان به دلیل اینکه آب به آن نمی رسد، زرد است و هیچ زیبایی واقعی هم ندارد. در این مناطق باید بروند به سمت درختکاری خاصه درختهایی که سایه زیاد دارد. درختها را نیز به هیچ وجه و هیچ جانه فقط در کویر بلکه حتی در جاهایی مثل تهران) نباید هرس کنند؛ چون درخت هرچه پرشاخه تر باشد، قدرت تصفیه کنندگی بیشتری دارد و به جای هرس و قطع کردن می توانند آن را سم پاشی کنند. در مناطق کم آب، بلوارها را نباید زیاد وسیع کنند برای کاشتن درخت؛ چون در یک جای کم عرض نیز می تواند این کار صورت بگیرد و بین مثلاً سروهای "خمیره ای" دیگر چمن نکارند؛ چون کار اشتباهی است؛ مثل "پارک وی" تهران که

چمن کاشته اند، در حالیکه می توان بین آن درخت "توت" کاشت و درخت "توری" چون این درختها تعداد کمتری آبیاری در هفته نیاز دارند؛ پس منطقی نیست در کنار گیاهی که آب کم می خواهد، گیاهی بکارند که آب زیاد می خواهد و این مسائل را باید در مناطق خشک به کار بست.

- بیوگرافی و توصیه هایی مختصر از استاد...

در ۱۸ سالگی به مدرسه فرانسویان در تهران رفتم. بعد دیپلم ۸ سال ترک تحصیل کردم تا به آب و ملک در ۷ ده رسیدگی کنم برای کمک به خواهر و برادران تنی خودم. این را به جوانها می گویم: من همان موقع می توانستم بروم آمریکا برای ادامه تحصیل و ... و ماندم و ترک تحصیل کردم و از سال ۱۳۲۹ تا ۱۳۳۷ ماندم و برادر و خواهرهایمان را بزرگ کردم و سامان دادم بعد به خارج رفتم. این را می گویم تا جوانها ارزش خانواده و کمک به آنها را در مواقع ضروری درک کنند. زمان ما امکانات امروزی نبود؛ مثلاً رادیویی وجود نداشت و بعدها یک رادیویی که بر روی قلعه ای به بلندی ۱۵ متر می گذاشتیم تا مردم هم از آن استفاده کنند. رادیو "آندریو" که ماجرا داشت و بعد باطری ماشین به آن وصل می کردند و مجلاتی چون خواندنی ها، سپید و سیاه و ... که اطلاعات علمی به آن صورت نداشت.

جوانان امروز باید مطالعه کنند و از دنیا اطلاع داشته باشند و از اطلاعات ابزارهایی چون اینترنت استفاده کند. از دنیا اطلاع داشته باشد و از کشور اطلاع داشته باشد. مقایسه کند. بداند چه توانمندیهایی کشور خودش دارد نسبت به کشورهای دیگر. جوان آینده ساز است و آینده را جوانها می سازند. بیاید و پیشنهاد بدهد که چه باید کرد (برای نمونه در مناطقی اینگونه). مسئولان نیز باید جوانها را تحویل بگیرند؛ مانند یک بچه و کودک که باید پیوسته او را تحویل گرفت؛ اگر بگویی بچه حرف نزن و ... نمی شود. جوانها را ولو اینکه اشتباه هم می کنند باید تحویل گرفت؛ برای اینکه اینها باید کشور را بسازند و نه افراد پیر. پس نخست باید خانواده و پدر و مادر به حرف جوانها گوش کنند و راهنمایی کنند و بعد هم مسئولان. پدر و مادر مهارت زندگی را به او یاد بدهند و در آموزش و پرورش باید مهارت آموزش و تحقیق را به او یاد بدهند (در دبیرستان باید تحقیق را به جوانان آموخت و نه در دانشگاه)؛ چراکه در بسیاری از کشورهای غربی مهارت تحقیق را در دوره دبیرستان آموزش می دهند و جوان اینگونه است که می تواند رشد کند، تحقیق کند و مملکت خود را آباد کند.

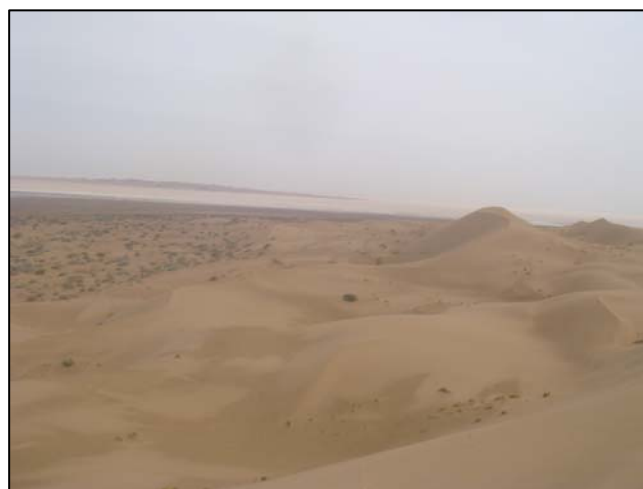
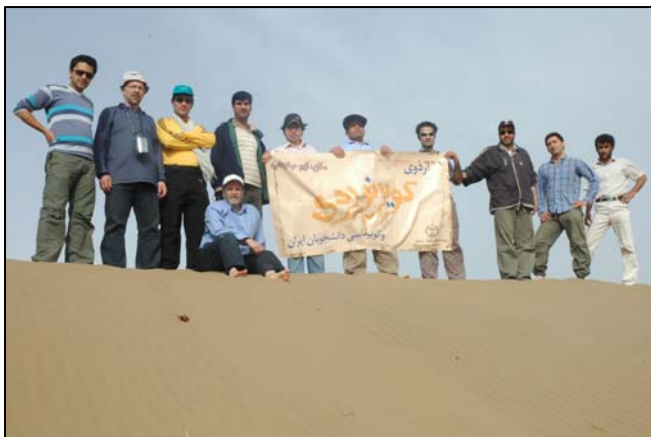


بخش پنجم

**گزارش تصویری دومین و سومین
دوره کویرنوردی و کویرشناسی
دانشجویان ایران**

اهم برنامه های انجام گرفته در طول دو اردو در کویر مرنجاب به شرح زیر می باشد:

- پیاده روی بر روی رملهای یال اسبی، استقرار در ارتفاعات، تماشای دریاچه نمک و چشم انداز کویر از بالای رملها



- بازدید از چاه دستکن در مسیر جنوب شرقی کاروانسرای مرنجاب



- بازدید از روستای تقی آباد که پرورش شتر در آن انجام می شد و گفتگو با بومیان منطقه



- بازدید از برکه آب مصنوعی در بین راه



- بازدید از مزرعه سرسبز ایجاد شده در کویر



- راهپیمایی شبانه در دریاچه نمک و انجام برنامه های مربوط به شب کویر(راهپیمایی با چشم بسته، سکوت کویر و...) تماشای غروب و طلوع زیبای خورشید کویر



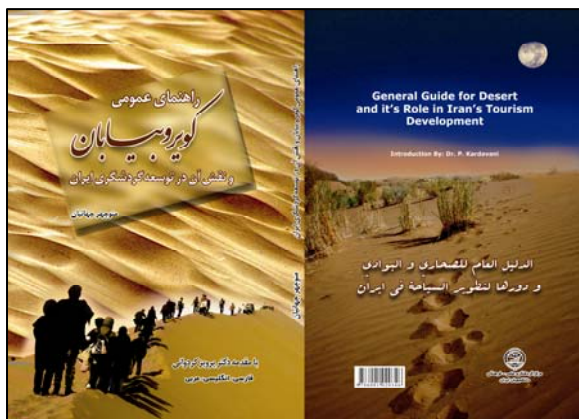
- کلاس آموزش نجوم توسط کارشناسان نجوم به صورت ویدئو پروژکتور در محوطه کاروانسرا



- انجام برنامه رصد ستارگان در فاصله نزدیک به کاروانسرا و آموزش نجوم به صورت عملی با استفاده از تلسکوپ های پیشرفته برای شرکت کنندگان اردو



- برگزاری مراسم رونمایی از کتاب "راهنمای عمومی کویر و بیابان و نقش آن در توسعه گردشگری ایران" تألیف منوچهر جهانیان و مقدمه دکتر پرویز کردوانی



- سخنرانی و راهنمایی اساتید برجسته کویر و استفاده از راهنمایان محلی



- حرکت به سمت دریاچه نمک و پیاده روی در دریاچه نمک و تماشای جزیره سرگردان



- دیدار از قلعه ها و کاروانسراهای مسیر



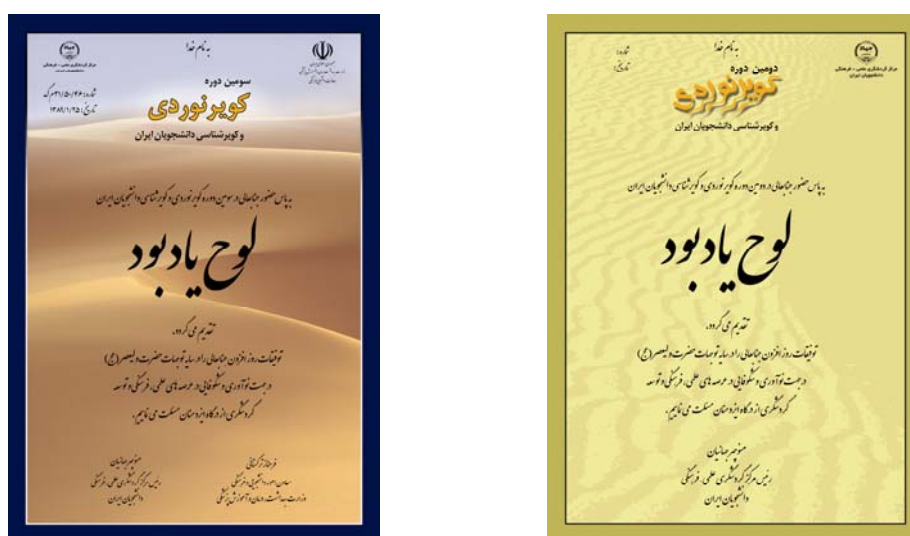
- دیدار از خانه ی طباطبایی های کاشان



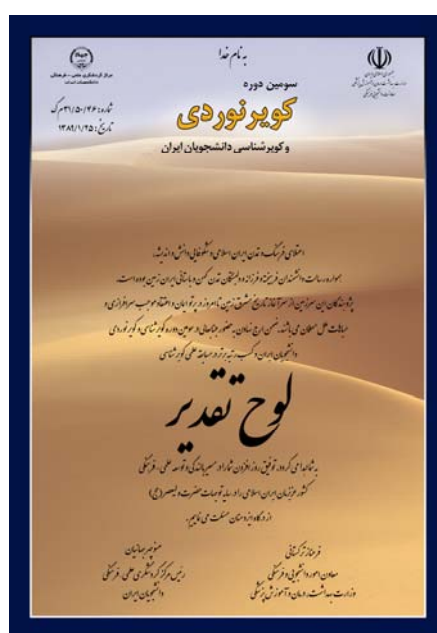
- ارائه دو ویژه نامه در طی دو اردو به منظور آشنایی دانشجویان با کویر مرنجاب



- ارائه لوح پایانی شرکت در اردو به همه شرکت کنندگان



- برگزاری مسابقه علمی در حین برگزاری اردو و تقدیر از ۵ نفر از برگزیدگان طرح



بخش ششم

**انعکاس اخبار دوره های
کویرنوردی و کویرشناسی
دانشجویان ایران
در رسانه ها و پایگاههای خبری**

روزنامه فرهگنی

روزنامه فرهگنی

روزنامه فرهگنی

روزنامه فرهگنی

روزنامه فرهگنی

روزنامه فرهگنی

روزنامه فرهگنی

روزنامه فرهگنی

روزنامه فرهگنی

روزنامه فرهگنی

روزنامه فرهگنی

روزنامه فرهگنی

روزنامه فرهگنی

روزنامه فرهگنی

روزنامه فرهگنی

روزنامه فرهگنی

روزنامه فرهگنی

روزنامه فرهگنی

روزنامه فرهگنی

روزنامه فرهگنی

روزنامه فرهگنی

روزنامه فرهگنی

روزنامه فرهگنی

روزنامه فرهگنی

روزنامه فرهگنی

روزنامه فرهگنی

روزنامه فرهگنی

روزنامه فرهگنی



journalist club
http://www.jyc.ir

بانگاه خبرنگاران

بزرگترین خبرگزاری فارسی زبان دنیا



سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

شرح خبر

سرویس های خبری

- کلیه اخبار سرویس: 
- پایان نامه 
- دانش و سلامت 
- فناوری اطلاعات 
- دانشگاه 
- بین الملل 
- پزشکی 

1380/12/24 16:42

* ارسال *

آشنایی دانشجویان با جاذبه های گردشگری کوزر

به همت مرکز گردشگری علمی، فرهنگی دانشجویان ایران گروهی از دانشجویان و اساتید حوزه گردشگری به منظور آشناسایی جاذبه های کوزر مرتجعات اوایل هفته جاری راهی این منطقه شدند.

به گزارش خبرنگار باشگاه خبرنگاران؛ منوچهر جهانپان رییس مرکز گردشگری دانشجویان ایران در این باره گفت: مرکز گردشگری دانشجویی به منظور آشنای گردشگران دانشجویان با فرهنگ و تمدن و توانمندی های کشور هر ساله برنامه هایی را در دستور کار خود دارد.

وی تصریح کرد: برنامه های این مرکز در قالب 2 محور اجرا می شوند که مهمترین آنان طرح ملی ایران مرز پر گوهر است.

جهانبان با اشاره به برنامه های این مرکز ادامه داد: بازدید از پروژه های

گزارش تصویری

[illegible]

www.iran.ir

www.iran.ir

Islamic Republic News Agency

خبرگزاری جمهوری اسلامی

Other Languages: English, العربية

08:55:38 مکه: ۱۲۷۱

آرشیو عکس ورزش های خردی اسبابها خارجی ورزشی علمی - فرهنگی امنیتی اقتصادی سیاسی

صفحه اصلی

۱۲۷۱

۱۲۷۱

صفحه اول | صفحه قبل

دنیای تصویر

۱۲۷۱

صفحه اول | صفحه قبل

دنیای تصویر

۱۲۷۱

صفحه اول | صفحه قبل

English Version

صفحه اصلی

اجتماعی

میراث فرهنگی

منابع دستی

گردشگری

بین الملل

عکس

آرشیو

پیوندها

جستجو

ارتباط با ما

خبر CHN

"گردشگری"

ارسال خبر: 9 اسفند 1388 (14:35)

برگزاری دومین دوره کویرنوردی و کویرشناسی دانشجویان ایران در کویر مرنجاب

دومین دوره کویرنوردی و کویرشناسی دانشجویان 20 و 21 اسفندماه سال جاری در کویر مرنجاب برگزار می‌شود.

به گزارش میراث آن(CHN)) به نقل از روابط عمومی مرکز گردشگری علمی فرهنگی دانشجویان ایران(ایستا) -دومین دوره کویرنوردی و کویرشناسی دانشجویان با حضور اساتید و کارشناسان بنام این حوزه از جمله دکتر پرویز کردوانی چهره ماندگار کویر و بینگذار مرکز تحقیقات مناطق کویری و بیابانی ایران توسط مرکز گردشگری علمی-فرهنگی دانشجویان ایران به مدت دو روز در کویر مرنجاب کاشان برگزار می‌شود.

منوچهر جهانیان رئیس مرکز گردشگری علمی-فرهنگی دانشجویان ایران گفت: این مرکز پس از برگزاری موفق یک دوره کویرنوردی در مناطق کویری و بیابانی سمنان و با توجه به استقبال گسترده علاقمندان به این حوزه، دوره دوم کویرشناسی را بصورت تخصصی، همراه با بیابانی نشست ها و کارگاه های علمی با حضور اساتید و کارشناسان مرتبط در تاریخ 21و20 اسفندماه در کویر مرنجاب برگزار می‌کند.

۲۲/۱۲/۱۳۸۸ ۰۸:۵۶

English ارتباط جستجو خانه

کل خبرها

دومین دوره کویرنوردی و کویرشناسی دانشجویان ایران به پایان رسید

دومین دوره کویرنوردی و کویرشناسی 21و20 اسفندماه با حضور دانشجویان در کویر مرنجاب به پایان رسید.

به گزارش روابط عمومی مرکز گردشگری علمی - فرهنگی دانشجویان ایران(ایستا)، منوچهر جهانیان رئیس مرکز گردشگری علمی-فرهنگی دانشجویان ایران با اعلام این خبر گفت: دومین دوره کویرشناسی 21و20 اسفندماه با حضور تعدادی از دانشجویان دانشگاه های مختلف کشور با بازدید از کویر مرنجاب، روستای تقی آباد، دریاچه نمک، بسترهای شن روان، جنگل های تاق، جزیره سرگردان، چاه تاریخی دستکی و کاروانسرای عباسی به پایان رسید.

وی افزود: از دیگر برنامه های این اردو برگزاری کارگاه آموزشی آشنایی با نجوم و چگونگی رصد ستارگان با حضور اساتید نجوم شناسی که طی آن دانشجویان بصورت عملی به رصد ستارگان و شناسایی آنها پرداختند، راهپیمایی در دل کویر و سکوت دل انگیز شب و آشنایی دانشجویان با اطلاعاتی در مورد گونه های مختلف جانوری و زیستی خاص مناطق کویری و گیاهان کویری که توسط کارشناسان بومی منطقه ارائه شد.

صفحه اصلی

معرفی جهاد طشگاهی

تشکیلات جهاد طشگاهی

اخبار جهاد طشگاهی

گزارش

گفت و گو

اخبار جگر رسنه ها

گزارش تصویری

همایش ها و جشنواره ها

مقاله

انتشارات

تارگانه های مرتبط

تماس با ما

ISNA www.isna.ir

Iranian Students News Agency

خبرگزاری دانشجویان ایران (ISNA)

[صفحه اصلی] [سرویس گردشگری] [عناوین کل اخبار] [چلگر] [میراث فیل متن خبر] [میراث فیل XML] [نسخه چاپی]

سرویس گردشگری

1388/11/13 02:02:20 16:37:18 9811-07980

دومین دوره کویرنوردی و کویرشناسی دانشجویان ایران برگزار می‌شود

خبرگزاری دانشجویان ایران - تهران

سرویس گردشگری

دومین دوره کویرنوردی و کویرشناسی دانشجویان توسط مرکز گردشگری علمی، فرهنگی دانشجویان ایران در کویر مرنجاب کاشان برگزار می‌شود.

به گزارش گروه دریافت خبر ایستا به نقل از روابط عمومی مرکز گردشگری علمی، فرهنگی دانشجویان ایران (ایستا)، منوچهر جهانیان، رئیس مرکز گردشگری علمی فرهنگی دانشجویان ایران، با اعلام این مطلب گفت: دومین دوره کویرنوردی و کویرشناسی دانشجویان با حضور اساتید و کارشناسان بنام این حوزه از جمله دکتر پرویز کردوانی در کویر مرنجاب کاشان برگزار می‌شود.

وی بیان کرد: وجود جنبه های خاص کویر، نمکداز و گونه های مختلف گیاهی که به لحاظ جغرافیایی و ژئوتوریستی اهمیت دارند، این مرکز را بر آن داشت تا پس از برگزاری موفق، یک دوره کویرنوردی در مناطق کویری سمنان و با توجه به استقبال گسترده علاقه مندان به این حوزه، دوره دوم این همایش را در کویر

ISNA www.isna.ir

Iranian Students News Agency

خبرگزاری دانشجویان ایران (ISNA)

[صفحه اصلی] [سرویس گردشگری] [عناوین کل اخبار] [چلگر] [میراث فیل متن خبر] [میراث فیل XML] [نسخه چاپی]

سرویس گردشگری

1388/12/23 03:14:20 11:03:29 9812-13625

دومین دوره کویرنوردی و کویرشناسی دانشجویان ایران پایان یافت

خبرگزاری دانشجویان ایران - تهران

سرویس گردشگری

دومین دوره کویرنوردی و کویرشناسی 20 و 21 اسفندماه با حضور دانشجویان در کویر مرنجاب به پایان رسید.

به گزارش گروه دریافت خبر ایستا، منوچهر جهانیان، رئیس مرکز گردشگری علمی فرهنگی دانشجویان ایران، با بیان این مطلب، گفت: دومین دوره کویرشناسی 20 و 21 اسفندماه با حضور تعدادی از دانشجویان دانشگاه های مختلف کشور با بازدید از کویر مرنجاب، روستای تقی آباد، دریاچه نمک، بسترهای شن روان، جنگل های تاق، جزیره سرگردان، چاه تاریخی دستکی و کاروانسرای عباسی به پایان رسید.

وی ادامه داد: از دیگر برنامه های این اردو، برگزاری کارگاه آموزشی آشنایی با نجوم و چگونگی رصد ستارگان با حضور اساتید نجوم شناسی بود که دانشجویان به صورت عملی به رصد ستارگان و شناسایی آنها پرداختند. راهپیمایی در دل کویر و سکوت دلانگیز شب و آشنایی دانشجویان با اطلاعاتی درباره گونه های مختلف جانوری و زیستی خاص مناطق کویری و گیاهان کویری که توسط کارشناسان بومی منطقه ارائه شد، از دیگر برنامه های این اردو بود.

رئیس مرکز گردشگری علمی، فرهنگی دانشجویان ایران اظهار داشت: کشور ایران، سرزمین تمدن های کهن است که علاوه بر میراث غنی فرهنگی به لحاظ جاذبه های طبیعی نیز دارای پدیده های جذاب، متنوع و بی نظیری از جمله کویر، بیابان، کوه، دریا و دشت های دلانگیز است که سفرهای تخصصی و علمی، آموزشی دانشجویان می تواند منبأ آنات مثبت فراوانی در حوزه گردشگری طبیعی باشد، چراکه عموماً این سفرها در راستای تحول علمی و بنیادین در

www.irna.ir

خبرگزاری جمهوری اسلامی

صفحه اصلی | سیاسی | اقتصادی | اجتماعی | علمی - فرهنگی | ورزشی | خارجی | امنیتی | پژوهش های خبری | عکس | آرشيو

صفحه اول | صفحه قبل

کد خبر: 1060744 زمان مغایره: 28/1/1389 - 14:43:17

|| سومین دوره کویرنوردی دانشجویان ||

کویر چهار فصل مرنجاب؛ توانا در رونق گردشگری شمال شرق ایران

نهران-ما نوجه به مطرح شدن جایگزینی صنعت گردشگری به جای صنعت نفت در جنوب انداز 20 ساله کشور و لزوم همکاری تمام ارکان ها در محقق این امر، برگزاری دوره های گردشگری دانشجویان بعنوان فشر تحصیل کرده و مانور دهنده جامعه در همکاری سازمان میراث فرهنگی و جهات دانشگاهی از مدتی پیش آغاز شده است.

به گزارش روز شنبه خبرنگار میراث فرهنگی ایرنا، برگزاری چهار دوره از طرح ایران مرز برگهر و سه دوره کویرنوردی با حضور دانشجویان سراسر کشور از سوی مرکز گردشگری علمی فرهنگی دانشجویان ایران و همکاری سازمان میراث فرهنگی، منابع دستی و گردشگری ازجمله این اقدامات است.

ب) انعکاس سومین دوره اردوی کویرشناسی و کویرنوردی دانشجویان ایران

ANA

سومین دوره کویرنوردی و کویرشناسی دانشجویان برگزار شد

سومین دوره کویرنوردی و کویرشناسی دانشجویان روز گذشته با حضور جمعی از دانشجویان دانشگاه های مختلف در کویر مرنجاب برگزار شد.

به گزارش آنا، اختتامیه سومین دوره کویرنوردی و کویرشناسی دانشجویان در کویر مرنجاب با حضور دکتر کردولای پناهنگار مرکز تحقیقات کویر ایران، دکتر اعرابی قائم مقام ریاست دانشگاه علوم پزشکی کاشان و دکتر شجاعی مشاور امور استشفای معاونت گردشگری برگزار شد.

در اختتامیه این دوره یام معاون رئیس جمهور و ریاست سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری آقای حمیدقلی به سومین دوره کویرنوردی توسط آقای موجودر جهانیان رئیس مرکز گردشگری علمی-فرهنگی دانشجویان ایران فرات شد که به شرح زیر می باشد:

"گسترش سفرهای علمی-سیاحتی به مناطق کویری ایران موجب شناسایی مسیرهای جدید گردشگری طبیعی می گردد که ایجاد و توسعه زیرساختها و امکانات بیشتر در این نواحی را بنیان داشته و بر رونق و توسعه جوامع میزبان و محلی تاثیر مثبت خواهد گذاشت،

برگزاری تورهای کویرشناسی و کویرنوردی به منظور شناخت و شناساندن طبیعت گونه گون ایران به فشر تحصیل کرده دارای کارکردهای مثبتی است که می توان به حضور و ارتباط جامعه دانشگاهی به مناطق طبیعی و دیدن فرهنگ ها و خرده فرهنگ های شکل گرفته و متغیر از طبیعت اشاره نمود که علاوه بر بازدید از بافته های هنرمندانه فرد و طبیعی می توان به شناخت اسرار از اساطیر بومی این نواحی، فرهنگ، آداب و رسوم و شیوه زندگی آنها پی برد. همچنین سفرهای گردشگری از اقصای نقاط کشور و جهان به این مناطق می تواند در رونق اقتصادی و بومی اجتماعی این نواحی مفید و کارآمد باشد، چنانکه شاخصه های طبیعی در این مناطق در فرایند معرفی و شناخت به مثابه نماد و سمبل این نواحی تبدیل می گردد.

کویر در میان پهنه های طبیعی موجود در کشور به دلیل موقعیت اقلیمی از گسترده گی، فراوانی و تنوع بسیار برخوردار است و از نظر تنوع گونه و کمیت شناختی در میان مناطق طبیعی کشور برجستگی بیشتری دارد زیرا اصلا پهنه های کویری مخاطبان خاص خود را دارد و کسانی که یک بار تجربه حضور در کویر را داشته باشند بیش از بقی مشتاق تجربه دیدار دوباره و حضور مستمر در این مناطق می باشند و می توانند در معرفی و اطلاع رسانی این حوزه از گردشگری در بین علاقمندان به کویر و گردشگری طبیعی مؤثر واقع شوند.

برگزاری تورهای دانشجویی و توسعه گردشگری طبیعی در میان دانشجویان و دانشگاہیان و مراکز علمی و آموزشی بسیار جای اهمیت است و حضور این فشر در توسعه فعالیت های گردشگری طبیعی می تواند علاوه بر معرفی و شناخت این مناطق با رویه آموزشی و تربیتی این تورهای علمی و فرهنگی به فرهنگ سازی و آموزش برای حفظ و صیانت از محیط زیست و محیط طبیعی تلاش نمایند.

از مرکز گردشگری علمی-فرهنگی دانشجویان بخاطر برگزاری موفق این برنامه های علمی-تخصصی تشکر و قدردانی نموده و برای تمامی دست اندرکاران و دانشجویان عزیز شرکت کننده آرزوی توفیق و سلامتی دارم".

موجودر جهانیان هدف از برگزاری سومین دوره از این اردو را تقویت روحیه خلاقیت و نوگرایی در عرصه گردشگری، توسعه سفرهای علمی- فرهنگی دانشجویی در راستای آشنایی هر چه بیشتر دانشجویان با میراث طبیعی کشور و ایجاد فضای علمی جهت تبادل اندیشه ها و آموخته های علمی درباره کویر را و همچنین شناساندن کویر به فشر تحصیل کرده و از آن طبق به عنوانده ها و در سطح وسیع تر به جامعه را از مهم ترین اهداف این طرح برشمرد.

در ادامه اختتامیه نیز دکتر اعرابی با اشاره به اهمیت برگزاری تورهای کویرنوردی گفت: یکی از بهترین راه های دستیابی به سلامت، توریسم و اکوتوریسم می باشد که سفر به مناطق کویری و بهایی از جمله مناطقی است که استفاده از قابلیت های موجود در آن مانند پیاده روی در تپه های شن روان و سکوت و آرامش کویر و... تاثیر بسیاری در سلامتی انسان دارد.

جستجو

پیشرو

گروه های خبری

صفحه نخست

اقتصادی

فرهنگی

هنری

اجتماعی

دانشگاه

سیاسی

بین الملل

علمی و پژوهشی

ورزشی

مختصات استان

وب سایت دکتر جاسبی

دفتر استنداد و تابع

هبات علمی

مرکز آزمون دانشگاه

خبرگزاری فارس

تولید فکر، نیازمند همت و کار مضاعف است

Iran Student Correspondent's Association

خبرگزاری دانشجویان ایران

iscanews.ir

English RSS جستجو

تهران: 28/01/1389 16:29 کد خبر: 890128-02-362293 خبر: نوع مطلب: خبر

پیام وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به سومین دوره کویرنوردی و کویرشناسی دانشجویان ایران

ایسکانیوز: وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به سومین دوره کویرنوردی و کویرشناسی دانشجویان ایران که در روزهای 26 و 27 فروردین ماه 89 انجام شد پیامی ارایه کرد.

به گزارش باشگاه خبرنگاران دانشجویی ایران "ایسکانیوز"، به نقل از پایگاه اطلاع رسانی مرکز گردشگری علمی - فرهنگی دانشجویان ایران(ایستا)- در این پیام آمده است:

بسمه تعالی

سرزمین پهناور ایران از گذشته ای دور مهد علم، فرهنگ و تمدن بوده است و در ردیف کهن ترین تمدن های جهان قرار دارد. ایران، چهار فصل بی همتایی است در میان سه دریا و گذرگاهی به سوی اقیانوس ها با دشت های گسترده، رودهای فراخ و کوه های سربلند پوشیده از برف در زمینه پیروزه ای آسمان.

در دنیای امروز جاذبه های گردشگری هر کشور از مهمترین منابع بالقوه تأثیر گذار بر ابعاد گوناگون جامعه محسوب می شود. در زمینه های اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی، سیاسی،

صفحه اصلی | درباره ما | واحد های پژوهشی | تماس با ما

امروز دوشنبه 18 مرداد 1389 - 16:40



جهاد دانشگاهی

معاونت فرهنگیه جهاد دانشگاهی

جهاد دانشگاهی فقط یک نهاد نیست یک فرهنگ و جهت گیری است
(مفهوم منظم برهبری)

Culture.aoccr.ac.ir



مرکز گردشگری علمی فرهنگی دانشجو یان - گزارش تصویری



سومین دوره کوپرنوردی و کوپرنشانی دانشجویان ایران

سومین دوره کوپرنوردی و کوپرنشانی دانشجویان ایران در کور مرتضاب با حضور دکتر پرویز کردوانی چهره ماندگار کور ایران

تاریخ : 29 بهمنیه 1389
ساعت: 14:39 تا 15:39
بازدید کنندگان : 31 نفر

لیست اعضا:

صفحه اصلی واحد

درباره ما

برنامه ها

اخبار فرهنگی

گزارش تصویری

گفت و گو

گزارش

آموزش

مردود کتاب، مقاله و پایان نامه

پیوند ها

تماس با ما

سومین دوره کوپرنوردی و کوپرنشانی

سومین دوره کوپرنوردی و کوپرنشانی از دانشجو یان دختر دانشگاه های مختلف کشور در کور مرتضاب آران و بیدگل در تاریخ 29/12/89

فرودموس ماه مرتضاب شد.

برنامه های اجرا شد:

بازدید از آینه شیشه های روان، دواچه نمک، ماه سدگن و مناطق مانیق کوپرن، رصد نجوم و ستارگان، پهلایی سبانه و تقویر از برگردگان در اختتامیه اردو و شهمنین رومانی از کتاب راهشماق عمومی کور و پایان و نقش ان در توسعه گردشگری با حضور دکتر پرویز کردوانی

گالری تصاویر


















برود اعضا:

نام کار بری :

کلمه عبور :

ورود



**Iran Student
Correspondent's Association**

به روز شده بر تاریخ: سه شنبه 17 فروردین 1389 ساعت 12:59

کشور به همت و کار مضاعف نیازمند است.



خبرگزاری دانشجویان ایران

English RSS جستجو



iscanews.ir

 **Print page**
 890117-03-360188 کد خبر: نوع مطلب: خبر

 **Email page**
 17/01/1389 11:21 تهران: (سومین: اجتماعی)

صفحه اول

عناوین کل اخبار

سیاسی

اجتماعی

اقتصادی

فرهنگی هنری

علمی پژوهشی

بین الملل

ورزشی

حوادث

دین و اندیشه

دانشگاه

عکس

شهرستانها

یادداشتها

دز کویر مرعبات برگزار می شود

سومین دوره کویرنوردی و کویرشناسی دانشجویان ایران

سومین دوره کویرنوردی و کویرشناسی دانشجویان ایران 26 و 27 فروردین ماه سال جاری در کویر مرعبات برگزار می شود.

به گزارش باشگاه خبرنگاران دانشجویی ایران "ایسکانیوز"، به نقل از روابط عمومی مرکز گردشگری علمی فرهنگی دانشجویان ایران (ایستا) - سومین دوره کویرنوردی و کویر شناسی دانشجویان با حضور اساتید و کارشناسان بنام این حوزه از جمله دکتر پرویز کردلوئی چهره ماندگار کویر و بیناگاران مرکز تحقیقات مناطق کویری و بیابانی ایران و خانم دکتر ترکستانی معاون دانشجویی و فرهنگی وزارت بهداشت توسط مرکز گردشگری علمی- فرهنگی دانشجویان ایران به مدت دو روز در کویر مرعبات گاشان برگزار می شود.

مرحبا جوانان رئیس مرکز گردشگری علمی- فرهنگی دانشجویان ایران گفت: سومین دوره کویر شناسی و

میراث آریا

خبرگزاری اجتماعی و فرهنگی

English Version

پایگاه‌های اطلاع‌رسانی شهرستان فخر فعال بودند

کشف گورستان 2500 ساله در هند



"گردشگری"

ارسال خبر: 21 فوریه 1399

برگزاری سومین دوره کوبیر نوردی دانشجویان در کوبیر مرتجپ

سومین دوره کوبیرنوردی و کورشناسی دانشجویان 26 و 27 فوریه ماه سال جاری در کوبیر مرتجپ برگزار می شود.

به گزارش میراث آریا (CHTN))، به نقل از روابط عمومی مرکز گردشگری علمی فرهنگی دانشجویان ایران (ایستا) - سومین دوره کوبیرنوردی و کورشناسی

میراث فرهنگی

مجموع دسته‌ها

گردشگری

بین الملل

عکس

آرشیو

پیدا کردن



ISNA www.isna.ir

Iranian Students News Agency



جمهوری اسلامی ایران



بزرگوار دانشجویان ایران

سومین گزینشگری
1389/01/28
04-17-2010
17:45:57
6,280,110

خبر آرسبوی

[[صفحه اصلی]] - [[سومین گزینشگری]] - [[عناوین کل اخبار سومین گزینشگری]] - [[عناوین کل اخبار]] - [[چالگر]] - [[دریافت فایل متن خبر]] - [[دریافت فایل XML]] - [[نسخه چاپی]]

سومین دوره‌ی گزینشگری و کویرشناسی دانشجویان برگزار شد

خبرگزاری دانشجویان ایران - تهران
سومین، گزینشگری

سومین دوره‌ی گزینشگری و کویرشناسی دانشجویان با حضور جمعی از دانشجویان دانشگاه‌های مختلف در کویر مرتجای برگزار شد.

به گزارش گروه دریافت خبر ایسنا، اختتامیه‌ی سومین دوره‌ی گزینشگری و کویرشناسی دانشجویان در کویر مرتجای با حضور دکتر کردوانی - بنیان‌گذار مرکز



Students News Network

شبکه خبر

دانشجو

GMT 11:06 / 14:36 تهران

شنبه 28 فروردین 89 / 03 جمادی الاولی 1431 / 17 April 2010

شماره: 890128075 / 1389

گروه فرهنگی / سایر حوزه‌ها

شنبه 28 فروردین - 13:50:24 / 1389

گروه ها

- صفحه اصلی
- کل اخبار
- سیاسی
- علمی
- فرهنگی
- اجتماعی
- بین الملل
- استان ها
- اقتصادی
- ورزشی
- هنس
- معارف

قابل های پیوستی




ارسال به دیگران



سومین دوره کویرنوردی و کویرشناسی دانشجویان برگزار شد

سومین دوره کویرنوردی و کویرشناسی دانشجویان روز گذشته با حضور جمعی از دانشجویان دانشگاه های مختلف در کویر مرنجاب برگزار شد.

به گزارش گروه فرهنگی «شبکه خبر دانشجو»، اختتامیه سومین دوره کویرنوردی و کویرشناسی

با حضور پروفیسور کردایی واسطید کویر شناسی کشور

برگزاری سومین دوره کویرنوردی و کویرشناسی دانشجویان سراسر کشور در آران ویدگل

سومین دوره کویرنوردی و کویرشناسی دانشجویان سراسر کشور با حضور پروفیسور کردایی از صنعتج شنبه از محل دانشگاه پیام نور مرکز آران ویدگل به طرف دریاچه نمک و کارواسرای مرنجاب این شهرستان شروع شد.

به گزارش خبرنگاران در آران ویدگل این دوره کویرنوردی به محورشناسی مناطق کویری صورت تخصصی همراه با بنیادی سلسله نشست ها و سخنرانی توسط کارشناسان مربوطه هیاده روی در مرکز کویر و دریاچه نمک آران ویدگل همراه خواهد بود.

حرکت به سمت رملها و شن های روان برای طلوع خورشید برآمد ستارگان در شب هنگام کارگاههای آموزش نجوم از



IRANIAN LABOUR NEWS AGENCY

ایرنا خبرگزاری کار ایران

پیوست های خبر




با حضور پروفیسور کردایی واسطید کویر شناسی کشور

برگزاری سومین دوره کویرنوردی و کویرشناسی دانشجویان سراسر کشور در آران ویدگل

سومین دوره کویرنوردی و کویرشناسی دانشجویان سراسر کشور با حضور پروفیسور کردایی از صنعتج شنبه از محل دانشگاه پیام نور مرکز آران ویدگل به طرف دریاچه نمک و کارواسرای مرنجاب این شهرستان شروع شد.

به گزارش خبرنگاران در آران ویدگل این دوره کویرنوردی به محورشناسی مناطق کویری صورت تخصصی همراه با بنیادی سلسله نشست ها و سخنرانی توسط کارشناسان مربوطه هیاده روی در مرکز کویر و دریاچه نمک آران ویدگل همراه خواهد بود.

حرکت به سمت رملها و شن های روان برای طلوع خورشید برآمد ستارگان در شب هنگام کارگاههای آموزش نجوم از

آخرین اخبار

- سازمان ملل متحد در پیونده غرق شدن کشتی کره جنوبی دخالت میکند
- یک فروند هواپیمای کمک های جمعیت هلال احمر ایران به فروردستان می رود
- خواهان میزبانی ایران در مسابقات جهانی تیراندازی هستند



www.irna.ir

خبرگزاری جمهوری اسلامی

دایات سرنجان خبر

کد خبر: 1038185 زمان مخابره: 17/1/1389 - 11:10:9

برگزاری سومین دوره کویرنوردی دانشجویان ایران در مرنجاب کاشان

تهران- رئیس مرکز گردشگری علمی- فرهنگی دانشجویان ایران از برگزاری سومین دوره کویرنوردی و کویرشناسی دانشجویان در 26 و 27 فروردین ماه سال جاری در کویر مرنجاب کاشان خبر داد.

"منوچهر جهانیان" روز سه شنبه در گفت و گو با خبرنگار میراث فرهنگی ایرنا هدف از برگزاری این دوره دور کویرنوردی کویرشناسی دانشجویان را تقویت خلاقیت و نوگرایی در عرصه گردشگری، توسعه سفرهای علمی- فرهنگی دانشجویی در راستای آشنایی هر چه بیشتر دانشجویان با میراث طبیعی کشور و ایجاد فضای علمی برای تبادل آئیشه ها و آموخته های علمی، درباره کمی عنوان کرد.

۴۰/۰۱/۱۳۸۹ ۰۸:۵۲



جهد

English | آریانا | جستجو

کل خبرها

به همت مرکز گردشگری علمی- فرهنگی دانشجویان ایران؛ سومین دوره کویرنوردی و کویرشناسی دانشجویان برگزار شد

سومین دوره کویرنوردی و کویرشناسی دانشجویان با حضور جمعی از دانشجویان دانشگاه های مختلف در کویر مرنجاب برگزار شد.

به گزارش روابط عمومی مرکز گردشگری علمی - فرهنگی دانشجویان ایران (ایستا)، اختتامیه سومین دوره کویرنوردی و کویرشناسی دانشجویان در کویر مرنجاب با حضور دکتر کردایی بنیانگذار مرکز تحقیقات کویری ایران، دکتر اعرابی قائم مقام ریاست دانشگاه علوم پزشکی کاشان و دکتر شعیانی مشاور امور استانهای معاونت گردشگری برگزار شد.

در اختتامیه این دوره، پیام حمید بقایی معاون رئیس جمهور و ریاست سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری به سومین دوره کویرنوردی توسط منوچهر جهانیان رئیس مرکز گردشگری علمی-فرهنگی دانشجویان ایران قرائت شد.

در این پیام آمده است: گسترش سفرهای علمی- سیاحتی به مناطق کویری ایران موجب شناسایی

عناوین اصلی

- صفحه اصلی
- معدنی جهاد طشگاهی
- تشکیلات جهاد طشگاهی
- اخبار جهاد طشگاهی
- گزارش
- گفت و گو
- اخبار دیگر رسانه ها
- گزارش تصویری
- همایش ها و جشنواره ها
- مقاله
- اقتضیات
- نارنگه های مرتبط
- تماس با ما
- اعضا

اکوتور برای ایرانیان

تماس با ما | پیوندها | پرسش و پاسخ | اخبار و رویدادها | صفحه اصلی |

برگزاری سومین دوره کوپرنوردی دانشجویان در کوپرنج

اخبار سایت

برگزاری سومین دوره کوپرنوردی دانشجویان در کوپرنج

به گزارش میراث آریا به نقل از روابط عمومی مرکز گردشگری علمی فرهنگی دانشجویان سومین دوره کوپرنوردی و کوپرناسی دانشجویان با حضور اساتید و کارشناسان بنام این حوزه از جمله دکتر پرویز کردوانی چهره ماندگار کوپرن و بنیادگذار مرکز تحقیقات مناطق کوپرن و بیابانی ایران و خانم دکتر ترکستانی معاون دانشجویی و فرهنگی وزارت بهداشت توسط مرکز گردشگری علمی- فرهنگی دانشجویان ایران به مدت دو روز در کوپرنج مرند کاشان برگزار می شود.

منوچهر جهانیان رئیس مرکز گردشگری علمی- فرهنگی دانشجویان ایران گفت: سومین دوره کوپرنج شناسی و کوپرنوردی دانشجویان با هدف شناسایی مناطق کوپرن ایران بصورت تخصصی همراه با برپایی سلسله نشست ها و ایراد سخنرانی توسط کارشناسان حوزه مربوطه و پیاده روی در کوپرن از جمله تپه های ماسه ای برگزار می شود.

وی با اظهار خرسندی از برگزاری موفق دوره دوم کوپرنوردی دانشجویان افزود: کشور ایران دارای پتانسیل ها و امکانات بالقوه ای در زمینه گردشگری طبیعی است که از این میان می توان به مناطق کوپرن و بیابانی همچون کوپرنج در کاشان اشاره کرد که

iranianecotour.epage.ir

- سفر های نا تمام
- سفرنامه مرند
- قلعه های ایران
- گاروانسرای های ایران
- آبشار نودارک
- مقالات مرتبط با محیط زیست و گردشگری
- چگونه از گیاهان به فروش برویم؟
- قلعه رودخان: زیبایی-اقتصاد-شاهنشاهی
- بادآب-سورت
- کوپرن-کوهستان-جنگل-دریا
- مقالات آموزشی در مورد رانندگی با اتومبیل آفرود
- حمله تفرجگاه به قلعه گنگو
- میراث طبیعی را نابود نکنید
- صعود به درفک
- جاسک-صومالی

خانه | ارتباط با ما | تبلیغات | آرشيو

پایگاه فرهنگ و هنر ایران گردشگری و ایرانگردی

ثبت نام رایگان در وب سایت

خانه / اخبار دسته گردشگری و ایرانگردی / برگزاری سومین دوره کوپرنوردی دانشجویان ایران در مرند کاشان

« 1 2 صفحه 3 4 5 6 »

برگزاری سومین دوره کوپرنوردی دانشجویان ایران در مرند کاشان

"منوچهر جهانیان" روز سه شنبه در گفت و گو با خبرنگار میراث فرهنگی ایرنا هدف از برگزاری این دوره دور روزه کوپرنوردی کوپرناسی دانشجویان را تقویت خلاقیت و نوگرایی در عرصه گردشگری، توسعه سفرهای علمی- فرهنگی دانشجویی در راستای آشنایی هر چه بیشتر دانشجویان با میراث طبیعی کشور و ایجاد فضایی علمی برای تبادل اندیشه ها و آموخته های علمی درباره کوپرن عنوان کرد.

در ادامه خبرخوان

- ارتباط با ما
- درباره ما
- تلفخ در IranicNews
- حريم خصوصی کاربران
- انتقادات و پیشنهادها شما

Young Journalists' Club
http://www.yjc.ir

بانگاه خبری نگاران گروه فرهنگی هنری

مهمترین عناوین خبری

سومین های خبری

شرح خبر

1389/01/28 14:35

رومپای از کتاب راههای عمومی کوپرن و بیابان و نقش آن در توسعه گردشگری کتاب راههای عمومی کوپرن و بیابان و نقش آن در توسعه گردشگری ایران که به دو زبان عربی و انگلیسی ترجمه شده بود، توسط دکتر پرویز کردوانی رومپای شد.

به گزارش باشگاه خبرنگاران؛ و به نقل از روابط عمومی مرکز گردشگری علمی، رئیس مرکز گردشگری علمی - فرهنگی دانشجویان ایران در سومین دوره کوپرناسی دانشجویان، اظهار کرد: کتاب راههای

مهمترین عناوین خبری

- کتاب اخبار سراسری
- ادب و هنر
- اخبار فرهنگسراها
- سینما
- تئاتر
- گوسای
- فرهنگی تخصصی
- میراث فرهنگی
- رادیو و تلویزیون
- جستارها ها
- بین المللی

دانشگاه آکدیا
خبرگزاری اجتماعی و فرهنگی

English Version

چشم انداز 10 ساله روایت برای توسعه گردشگری
ترکمن آتشفشان ایزلند به پروازهای ایران

گردشگری
ارسال خبر: 28 فروردین 1389 (14:18)

رونامایی از کتاب راهنمای کویر و نقش آن در توسعه گردشگری

کتاب راهنمای عمومی کویر و بیابان و نقش آن در توسعه گردشگری ایران به سه زبان فارسی، عربی و انگلیسی در سومین دوره کویرنوردی و کویرشناسی دانشجویان رومانی شد.

به گزارش پایگاه اطلاع رسانی مرکز گردشگری علمی فرهنگی دانشجویان ایران (ایستا)، کتاب راهنمای عمومی کویر و بیابان و نقش آن در توسعه گردشگری ایران که به دو زبان عربی و انگلیسی ترجمه شده بود توسط دکتر پرویز کردوانی رومانی شد.

رئیس مرکز گردشگری علمی-فرهنگی دانشجویان ایران در سومین دوره کویرشناسی دانشجویان اظهار کرد: کتاب راهنمای عمومی کویر و بیابان با مقدمه دکتر پرویز کردوانی بنیانگذار مرکز تحقیقات کویرشناسی ایران در چهار بخش و دو فصل تدوین و به دو زبان عربی و انگلیسی ترجمه گردیده که فصل اول راجع به کلیات

صفحه اصلی
اجتماعی
میراث فرهنگی
صنایع دستی
گردشگری
بین الملل
عکس
آرشیو
پروژه‌ها
پنودجو
ارتباط با ما
Chin 1389

خبرگزاری کتب ایران

English العربية Español

دانشگاه آکدیا

بخش ها
پربیننده ترین مطالب
نسخه لاتین
آخر در تلفن همراه
خروجیهای RSS
سایتهای دیگر

داخلی > گزارش > تاریخ و جغرافیا

کتاب «کویر و بیابان و نقش آن در توسعه گردشگری ایران» رونمایی شد

30 فروردین 1389 ساعت 9:49

کتاب راهنمای عمومی کویر و بیابان و نقش آن در توسعه گردشگری ایران به سه زبان فارسی، عربی و انگلیسی در سومین دوره کویرنوردی و کویرشناسی دانشجویان رومانی شد. این کتاب به فرهنگ و تاریخ کویرشناسی می‌پردازد و توضیحاتی به بیابانگردان ارائه می‌دهد.

به گزارش خبرنگاری کتاب ایران (ایستا)، کتاب راهنمای عمومی کویر و بیابان و نقش آن در توسعه گردشگری ایران که به دو زبان عربی و انگلیسی ترجمه شده در اختتامیه سومین دوره کویرنوردی و کویرشناسی دانشجویان که در کاروانسرای مروجاب (دهستان کهرات شهرستان آران و بیدگل) برگزار

دکتر پرویز کردوانی
خبرنگار: آرشید خب

دکتر علی اشرف صادقی در نشست «دانشگاه» مربوط به عرب ایران است

گفت: شاید اولین بار دکتر «لارزه» در رساله دکترای خود بحث دقیقی را درباره وان «الایبیه» کرده ...
کد مطلب: 68640

«دانشگاه» نخستین متن کامل تاریخ ایران و زبان فارسی

دانشجو

Students News Network

گروه ها
صفحه اصلی
کل اخبار
سیاسی
علمی
فرهنگی
اجتماعی
بین الملل
استان ها
اقتصادی
ورزشی
عکس

12 May 2010 / 1431 جمادی الاولی 89 / چهارشنبه 22 اردیبهشت
GMT 06:02 / 09:32 تهران
شماره: 890128084 / 13:59:2 - 1389 / شنبه 28 فروردین

فایل های پیوسته
ارسال به دیگران
نسخه چاپی

رونامایی از کتاب راهنمای عمومی کویر و بیابان و نقش آن در توسعه گردشگری ایران

کتاب راهنمای عمومی کویر و بیابان و نقش آن در توسعه گردشگری ایران به سه زبان فارسی، عربی و انگلیسی در سومین دوره کویرنوردی و کویرشناسی دانشجویان رومانی شد.

به گزارش گروه فرهنگی شبکه خبر، کتاب راهنمای عمومی کویر و بیابان و نقش آن در توسعه گردشگری ایران که به دو زبان عربی و انگلیسی ترجمه شده بود توسط دکتر پرویز کردوانی بنیانگذار مرکز تحقیقات کویرشناسی ایران در چهار بخش و دو فصل تدوین و به دو زبان عربی و انگلیسی ترجمه گردیده که فصل اول راجع به کلیات کویر و بیابان، موضوعاتی همچون تعریف کویر و بیابان، پیدایش کویر، فرهنگ و تاریخ کویرشناسی، معماری کویر و بیابان، استان ها و روستاهای کویری ایران، توصیه هایی به کویرنوردان و بیابان گردان و فصل دوم مربوط به نقش و اهمیت کویر و بیابان در توسعه گردشگری با موضوعاتی همچون راهکارهایی به منظور گسترش اکوتوریسم و

جهاد دانشگاهی

English ارتباط جستجو خانه

کل خبرها

دانشگاه آکدیا

عناوین اصلی
صفحه اصلی
معرفی جهاد دانشگاهی
تشکیلات جهاد دانشگاهی
اخبار جهاد دانشگاهی
گزارش
گفت و گو
اخبار دیگر رسانه ها
گزارش تصویر
همایش ها و جشنواره ها
مقاله
انتشارات
نارنگه های مرتبط
تماس با ما
اعضای
نام کاربر

در اختتامیه سومین دوره کویرنوردی و کویرشناسی
کتاب راهنمای عمومی کویر و بیابان و نقش آن در توسعه گردشگری ایران رونمایی شد

کتاب راهنمای عمومی کویر و بیابان و نقش آن در توسعه گردشگری ایران به سه زبان فارسی، عربی و انگلیسی در اختتامیه سومین دوره کویرنوردی و کویرشناسی دانشجویان توسط دکتر پرویز کردوانی بنیانگذار مرکز تحقیقات کویرشناسی ایران رونمایی شد.

به گزارش روابط عمومی مرکز گردشگری علمی فرهنگی دانشجویان ایران (ایستا)، کتاب راهنمای عمومی کویر و بیابان و نقش آن در توسعه گردشگری ایران که به دو زبان عربی و انگلیسی ترجمه شده بود توسط دکتر پرویز کردوانی در اختتامیه سومین دوره کویرنوردی و کویرشناسی دانشجویان رومانی شد.

جهانپان رئیس مرکز گردشگری علمی-فرهنگی دانشجویان ایران در این مراسم اظهار کرد: کتاب راهنمای عمومی کویر و بیابان با مقدمه دکتر پرویز کردوانی بنیانگذار مرکز تحقیقات کویرشناسی ایران در چهار بخش و دو فصل تدوین و به دو زبان عربی و انگلیسی ترجمه گردیده که فصل اول راجع به کلیات کویر و بیابان، موضوعاتی همچون تعریف کویر و بیابان، پیدایش کویر، فرهنگ و تاریخ کویرشناسی، معماری کویر و بیابان، استان ها و روستاهای کویری ایران، توصیه هایی به کویرنوردان و بیابان گردان و فصل دوم مربوط به نقش و اهمیت کویر و بیابان در توسعه گردشگری با موضوعاتی همچون راهکارهایی به منظور گسترش اکوتوریسم و



Islamic Republic News Agency



www.irna.ir

www.ana.ir

خبرگزاری جمهوری اسلامی



صفحه اصلی | تماسی | اقتصادی | اجتماعی | علمی - فرهنگی | ورزشی | خارجی | استیلها | بروش های خبری | عکس | آرسنل

کدین TA شویات 1371 12:48:58

عضای کل اخبار [248] | نسخه RSS | ماسپاوت خبری | آرسنو

صفحه اول | صفحه اول

نشن صفحه

کد خبر: 1059929 زمان بخاره: 1389/28/10 10:32:45

رئیس مرکز گردشگری دانشجویان: کوپرنوردی نقش موثری در رونق گردشگری ایران دارد

تهران- رئیس مرکز گردشگری علمی - فرهنگی دانشجویان ایران گفت: برگزاری اردوهای کوپرنوردی دانشجویان می تواند نقش بسیار موثری در شناخت و معرفی این بخش علمی از فرهنگ های گردشگری ایران داشته باشد.

منوچهر جهانپان در حاشیه برگزاری سومین دوره اردوهای کوپرنوردی دانشجویان در گفت و گو با خبرنگار میراث فرهنگی ایرنا



IREN
iran nongovernment
news network
خبرگزاری مستقل محیط زیست
درگاه اخبار و رنگ های اطلاعاتی محیط زیست ایران

خانه | درباره ما | تماس با ما | نقشه سایت







English

اکتوبرسم

فرهنگ و میراث

معدنی

اقتصاد و انرژی

فرهنگ و میراث

جوانان

حیات وحش

محیط انسانی

محیط طبیعی

چشم انداز های طبیعی

نظر شما در باره این خبر

نام و نام خانوادگی:

پست الکترونیک:

نظر شما:

برگزاری سومین دوره کویر نوردی دانشجویان در کویر مرنجاب

ایران : سومین دوره کویرنوردی و کویرشناسی دانشجویان 26 و 27 فروردین ماه سال جاری در کویر مرنجاب برگزار می شود.

۲۰۲۰/۱/۱۳۸۸ - ۸:۰۵





کل خبرها

English زبان

به همت مرکز گردشگری علمی - فرهنگی دانشجوین ایران!
سومین دوره کویرنوردی و کویرنشاسی دانشجوین برگزار شد

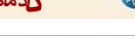
سومین دوره کویرنوردی و کویرنشاسی دانشجوین با حضور جمعی از دانشجوین دانشگاه های مختلف در کورمرباج برگزار شد.

به گزارش روابط عمومی مرکز گردشگری علمی - فرهنگی دانشجوین ایران(ایسا)، اختتامیه سومین دوره کویرنوردی و کویرنشاسی دانشجوین در کورمرباج با حضور دکتر کردابادی بنیانگذار مرکز تضمین کویرن ایران، دکتر اعرابی قائم مقام ریاست دانشگاه علوم پزشکی گتاشان و دیگر اعضای مشاور امور استازاف معاونت گردشگری برگزار شد.

در اختتامیه این دوره، پیام حمید بقایی معاون رئیس جمهور و ریاست سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری، به سومین دوره کویرنوردی توسط منوچهر جهانپان رئیس مرکز گردشگری علمی-فرهنگی دانشجوین ایران قرائت شد.

بخش های اصلی

- معاهده ادبی
- معرفی جهاد پزشکی
- نشریات جهاد پزشکی
- انجمن جهاد پزشکی
- گزارش
- گفت و گو
- انجمن سگر رسانه ها
- گزارش تصویر
- هدیه ها و جشنواره ها
- مطالعه
- نشریات
- تازه های مرید
- نمایش با ما
- انصاف



مجله علمی
داده ۱۳۹۱



Jamejam Online

چشمنواره بین المللی



اشتراک انتشارات آب و هوا بورس راهنمای سایت پیوندها ارتباط با ما درباره ما روزنامه صفحه اصلی

دوشنبه 18 مرداد 1389 / 28 شهبان 1431 / 09 Aqs 2010

گردد

یک ماهه اخیر

تغییر

English

دوشنبه 18 مرداد 1389 / 28 شهبان 1431 / 09 Aqs 2010

تغییر

گردد

یک ماهه اخیر

تغییر

دوشنبه 18 مرداد 1389 / 28 شهبان 1431 / 09 Aqs 2010

تغییر

یک ماهه اخیر

گردد

گردد

یک ماهه اخیر

تغییر

دوشنبه 18 مرداد 1389 / 28 شهبان 1431 / 09 Aqs 2010

تغییر

یک ماهه اخیر

گردد

گردد

یک ماهه اخیر

تغییر

دوشنبه 18 مرداد 1389 / 28 شهبان 1431 / 09 Aqs 2010

تغییر

یک ماهه اخیر

گردد

و باز هم کویر...

کویر نه تنها نیستان من و ماست، که نیستان «ملت» ما و «روح» ما و «اندیشه» و «مذهب» و «ادب» و «زندگی» ما و «سرشت» و «سرگذشت» ما همه است... این عظمت بی کرانه‌پ مرموزی که نومید و خاموش، خود را به تسلیم بر خاک افکنده است. خشک، بی آبی و آبادی ای، بی قله مغرور بلندی، بی زمزمه ی شاد جویباری، ترانه ی عاشقانه چشمه ساری، باغی، گلی، بلبل، منطری، مرتعی، راهی، سفری، منزلی، مقصدی، رفتار مستانه رودی، آغوش منتظر دریایی، ابری، برق جهنده ی آذرخشی، درد گریه تندری ... هیچ! آرام، ... زادگاه خیال و افسون و افسانه ... کویر انتهای زمین است. پایان سرزمین حیات است. در کویر گویی به مرز عالم دیگر نزدیکیم و از آن است که ماوراء الطبیعه را در کویر می توان به چشم دید، می توان احساس کرد، در کویر خدا حضور دارد، آسمان کویر سراپرده ی ملکوت خداست. کویر این هیچستان پر اسراری که در آن، دنیا و آخرت، روی در روی همدند ... شبِ کویر، این موجود زیبا و آسمانی که مردم شهر نمی شناسند. آن چه می شناسند شب دیگری است؛ شبی است که از بامداد آغاز می شود. شب کویر به وصف نمی آید. آرامشِ شب که بی درنگ با غروب فرا می رسد ... و نسیم سرد و دل‌آنگیز غروب، آغاز شب را خبر می دهد و کویر! این تاریخی که در جغرافیا ظاهر شده است! ...



برگرفته از "هبوط در کویر" دکتر علی شریعتی